

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2024/25:SfU18

Migrationsfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om migration och asylpolitik, EU:s migrations- och asylpolitik, anhöriginvandring, asylprocessen, mottagande av asylsökande, verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut samt svenskt medborgarskap.

I betänkandet finns 45 reservationer (S, SD, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 140 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut4

Redogörelse för ärendet10

Utskottets överväganden.....11

 Migration och asylpolitik11

 EU:s migrations- och asylpolitik22

 Anhöriginvandring33

 Asylprocessen.....38

 Mottagande av asylsökande.....44

 Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut50

 Svenskt medborgarskap.....56

Reservationer62

 1. Migration och asylpolitik, punkt 1 (SD).....62

 2. Migration och asylpolitik, punkt 1 (V)63

 3. Migration och asylpolitik, punkt 1 (C)64

 4. Migration och asylpolitik, punkt 1 (MP)65

 5. Översyn av utlänningslagen, punkt 2 (V, MP)66

 6. Regularisering, punkt 3 (V, MP)67

 7. Permanent uppehållstillstånd, punkt 4 (S)67

 8. Permanent uppehållstillstånd, punkt 4 (V, MP).....68

 9. Upphållstillstånd vid ömmande omständigheter, punkt 5 (V, MP).....68

 10. Upphållstillstånd för barn vid ömmande omständigheter, punkt 6 (V, C, MP).....69

 11. Krav på hederligt levnadssätt, punkt 7 (S).....69

 12. Krav på hederligt levnadssätt, punkt 7 (V, C, MP).....70

 13. Utökat informationsutbyte, punkt 8 (S)71

 14. Utökat informationsutbyte, punkt 8 (V, MP).....71

 15. Utökat informationsutbyte, punkt 8 (C).....72

 16. Underrättelseskyldighet, punkt 9 (SD)73

 17. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 10 (SD).....74

 18. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 10 (V, MP)75

 19. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 10 (C)76

 20. Klimatflyktingar, punkt 11 (C, MP)77

 21. Lagliga vägar, punkt 12 (V, MP)77

 22. Lagliga vägar, punkt 12 (C).....78

 23. Kvotflyktingar, punkt 13 (V, C, MP)79

 24. EU:s viseringspolitik, punkt 14 (V, MP)79

 25. Anhöriginvandring, punkt 15 (V, MP)80

 26. Vissa ändringar i rätten till familjeåterförening, punkt 16 (V, MP).....81

 27. Vissa ändringar i rätten till familjeåterförening, punkt 16 (C).....82

 28. Asylprocessen, punkt 17 (SD)82

 29. Asylprocessen, punkt 17 (V, MP).....83

 30. Nationell övervakningsmekanism, punkt 18 (MP)84

 31. Stärkt rättssäkerhet i asylprocessen, punkt 19 (C, MP)85

 32. Barn och unga i asylprocessen, punkt 20 (V, MP)85

 33. Mottagande av asylsökande, punkt 21 (V, MP).....88

 34. Mottagande vid screening- och gränsförfarande, punkt 22 (MP)88

 35. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 23 (S).....89

 36. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 23 (C)89

37. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 23 (MP)	90
38. Spårbyte för massflyktingar, punkt 24 (C, MP).....	91
39. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 25 (S)	91
40. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 25 (V, MP).....	92
41. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 25 (C).....	93
42. Straff, punkt 26 (SD)	94
43. Svenskt medborgarskap, punkt 27 (S)	95
44. Svenskt medborgarskap, punkt 27 (SD)	95
45. Barns medborgarskap, punkt 28 (MP)	96
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	98
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25	98

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Migration och asylpolitik

1. Migration och asylpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:515 av Josef Fransson (SD),

2024/25:810 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1,

2024/25:1294 av Staffan Eklöf (SD),

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 1 och 4,

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 4 och 8,

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 3,

2024/25:2118 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M),

2024/25:2408 av Magnus Resare (M) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2619 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 2,

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 22,

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 14,

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 3–5, 10, 11
och 15,

2024/25:3098 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2024/25:3152 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Översyn av utlänningslagen

Riksdagen avslår motion

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 4.

Reservation 5 (V, MP)

3. Regularisering

Riksdagen avslår motion

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6.

Reservation 6 (V, MP)

4. Permanent uppehållstillstånd

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 5 och

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 23.

Reservation 7 (S)

Reservation 8 (V, MP)

5. Uppehållstillstånd vid ömmande omständigheter

Riksdagen avslår motion

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 9 (V, MP)

6. Uppehållstillstånd för barn vid ömmande omständigheter

Riksdagen avslår motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8.

Reservation 10 (V, C, MP)

7. Krav på hederligt levnadssätt

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1710 av Jamal El-Haj (-),

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 15 och

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 26.

Reservation 11 (S)

Reservation 12 (V, C, MP)

8. Utökat informationsutbyte

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 13,

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 7,

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 16 och 17,

2024/25:3050 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP),

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 25,

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 76 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 13 (S)

Reservation 14 (V, MP)

Reservation 15 (C)

9. Underrättelseskyldighet

Riksdagen avslår motion

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)

yrkandena 5 och 6.

Reservation 16 (SD)

EU:s migrations- och asylpolitik

10. EU:s migrations- och asylpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–4, 8 och 9,

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)

yrkandena 2 och 3,

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 5–7, 10 och 21 samt

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 22.

Reservation 17 (SD)
Reservation 18 (V, MP)
Reservation 19 (C)

11. Klimatflyktingar

Riksdagen avslår motion

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 30.

Reservation 20 (C, MP)

12. Lagliga vägar

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 6, 7, 15 och 16,

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 3 och 4 samt

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1, 14 och 16.

Reservation 21 (V, MP)

Reservation 22 (C)

13. Kvotflyktingar

Riksdagen avslår motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 1.

Reservation 23 (V, C, MP)

14. EU:s viseringspolitik

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 14 och

2024/25:3043 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 9.

Reservation 24 (V, MP)

Anhöriginvandring

15. Anhöriginvandring

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 30,

2024/25:2718 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19.

Reservation 25 (V, MP)

16. Vissa ändringar i rätten till familjeåterförening

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1 och 18–20 samt

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 20.

Reservation 26 (V, MP)

Reservation 27 (C)

*Asylprocessen***17. Asylprocessen**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1115 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkande 7,

2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 28,

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 15–17 och

2024/25:2908 av Sten Bergheden (M).

Reservation 28 (SD)

Reservation 29 (V, MP)

18. Nationell övervakningsmekanism

Riksdagen avslår motion

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 13.

Reservation 30 (MP)

19. Stärkt rättssäkerhet i asylprocessen

Riksdagen avslår motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 9.

Reservation 31 (C, MP)

20. Barn och unga i asylprocessen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:133 av Magnus Jacobsson (KD),

2024/25:1268 av Adrian Magnusson (S),

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 7–9 och 11–14,

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–5, 7 och 8
samt

2024/25:3065 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 17 och 18.

Reservation 32 (V, MP)

*Mottagande av asylsökande***21. Mottagande av asylsökande**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:457 av Åsa Karlsson och Isak From (båda S),

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 23 och

2024/25:2898 av Sten Bergheden (M).

Reservation 33 (V, MP)

22. Mottagande vid screening- och gränsförfarande

Riksdagen avslår motion

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 8 och 9.

Reservation 34 (MP)

23. Villkor för ukrainska medborgare

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:24 av Magnus Jacobsson (KD),

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 15 och 16,

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 12 och

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 10 och 21.

Reservation 35 (S)

Reservation 36 (C)

Reservation 37 (MP)

24. Spårbyte för massflyktingar

Riksdagen avslår motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 18.

Reservation 38 (C, MP)

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

25. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 10, 22 och 24,

2024/25:2379 av Arin Karapet (M),

2024/25:2719 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:2871 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 12,

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 11,

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 6, 7 och 12
samt

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9.

Reservation 39 (S)

Reservation 40 (V, MP)

Reservation 41 (C)

26. Straff

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:33 av Torsten Elofsson (KD) och

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 1 och 2.

Reservation 42 (SD)

Svenskt medborgarskap

27. Svenskt medborgarskap

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1695 av Tomas Eneroth och Monica Haider (båda S),

2024/25:1764 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 1–3,

2024/25:2720 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och
2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 14.

Reservation 43 (S)
Reservation 44 (SD)

28. Barns medborgarskap

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1013 av Kerstin Lundgren (C),
2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 27 och
2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 24.

Reservation 45 (MP)

Stockholm den 10 april 2025

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Tony Haddou (V), Ludvig Aspling (SD), Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Åsa Eriksson (S), Daniel Persson (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Martina Johansson (C), Nima Gholam Ali Pour (SD), Malte Tängmark Roos (MP), Patrik Karlson (L), Arber Gashi (S) och Caroline Högström (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 140 yrkanden i motioner från den allmänna motionstiden 2024/25. Motionsyrkandena handlar bl.a. om migration och asylpolitik, permanent uppehållstillstånd, uppehållstillstånd vid ömmande omständigheter för barn och vuxna, EU:s migrations- och asylpolitik, mottagande av asylsökande, anhöriginvandring, asylprocessen och svenskt medborgarskap. Motionsyrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Migration och asylpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om migration och asylpolitik, en översyn av utlänningslagen, regularisering, permanent uppehållstillstånd, uppehållstillstånd för barn och vuxna vid ömmande omständigheter, krav på hederligt levnadssätt, utökat informationsutbyte och underrättelseskyldighet.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (V), 3 (C), 4 (MP), 5 (V, MP), 6 (V, MP), 7 (S), 8 (V, MP), 9 (V, MP), 10 (V, C, MP), 11 (S), 12 (V, C, MP), 13 (S), 14 (V, MP), 15 (C) och 16 (SD).

Gällande rätt

Migration och asylpolitik

I svensk lagstiftning finns regler om migration huvudsakligen i utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL, och utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtLF. De centrala bestämmelserna om skyddsbehövande i svensk rätt finns i 4 kap. UtL. Där finns definitioner av begreppen flykting och alternativt skyddsbehövande. Det framgår av 5 kap. 1 § UtL att den som är flykting eller alternativt skyddsbehövande och som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd.

En utlänning som med återopande av skyddsskäl ansökt om uppehållstillstånd ska förklaras vara flykting (flyktingstatusförklaring) eller alternativt skyddsbehövande (alternativ skyddsstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen av en flykting eller en alternativt skyddsbehövande (4 kap. 3 och 3 a §§ UtL). En statusförklaring ska återkallas om det kommer fram att utlänningen inte kan anses vara flykting respektive alternativt skyddsbehövande (4 kap. 5 b och 5 c §§ UtL).

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska beviljas om sökanden de senaste fem åren utan avbrott har vistats i Sverige med uppehållstillstånd eller på annan grund som lagligen bosatt (5 a kap. 1 § UtL). Den som har beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska ges permanent uppehållstillstånd (5 kap. 2 b § UtL).

Enligt 8 kap. 2 § UtL får en utlänning som inte är EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare avvisas bl.a. om han eller hon saknar visering, uppehållstillstånd eller något annat tillstånd som krävs för inresa, vistelse eller arbete i Sverige. Beslut om avvisning i första instans får inte

fattas senare än tre månader efter det att den första ansökan om uppehållstillstånd gjorts efter ankomsten till Sverige (8 kap. 5 § UtlL). Efter tre månader kan utlänningen i stället utvisas, vilket framgår av 8 kap. 6 § UtlL.

Migrationsverket får besluta att verkets beslut om avvisning i vissa fall får verkställas även om det inte har fått laga kraft (avvisning med omedelbar verkställighet), om det är uppenbart att det inte finns grund för asyl och att uppehållstillstånd inte heller ska beviljas på någon annan grund (uppenbart ogrundad ansökan). Det får anses uppenbart att det inte finns grund för asyl bl.a. om utlänningen kommer från ett säkert ursprungsland enligt en sådan förteckning som avses i 1 kap. 6 a § UtlL, och han eller hon är medborgare i det landet eller är en statslös person som tidigare har haft sin vanliga vistelseort där, och inte har lagt fram några allvarliga skäl för att landet inte ska anses som ett säkert ursprungsland för honom eller henne (8 kap. 19 § UtlL).

Av 1 kap. 6 a § UtlL framgår att med säkert ursprungsland avses ett land där det allmänt och genomgående inte förekommer förföljelse, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning eller hot på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en förteckning över länder som uppfyller definitionen.

Avvisning och utvisning av en utlänning får aldrig verkställas till ett land om det finns skäligen anledning att anta att utlänningen där skulle vara i fara att straffas med döden, utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning eller utlänningen inte är skyddad i det landet mot att sändas vidare till ett land där utlänningen skulle vara i sådan fara (12 kap. 1 § UtlL). Avvisning och utvisning av en utlänning får inte heller verkställas till ett land om utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse i det landet eller om utlänningen inte är skyddad i det landet mot att sändas vidare till ett land där utlänningen löper risk för förföljelse (12 kap. 2 § UtlL).

En utlänning som inte är EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare får utvisas ur Sverige om han eller hon döms för brott till en strängare påföljd än böter (8 a kap. 1 § UtlL). För att utvisning ska få beslutas krävs det även att gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att utlänningen kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet eller att brottet har ett straffvärde som motsvarar fängelse i minst sex månader eller som annars är av sådan karaktär att utlänningen inte bör få stanna i Sverige.

Permanent uppehållstillstånd

En flykting beviljas i regel ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i tre år. Om flyktingen därefter ska få ett nytt tidsbegränsat tillstånd ska det nya uppehållstillståndet gälla i två år. En alternativt skyddsbehövande beviljas normalt sett ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i 13 månader och vid förnyelse ett tillstånd om två år. Permanent uppehållstillstånd får ges till en flykting eller alternativt

skyddsbehövande efter minst tre års vistelse med tidsbegränsat uppehållstillstånd (5 kap. 1 a § UtL). Ett permanent uppehållstillstånd får endast beviljas om utlänningen uppfyller de särskilda kraven på att kunna försörja sig och att det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas (5 kap. 7 § UtL).

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning på grund av anknytning ska gälla för samma tid som anknytningspersonens uppehållstillstånd när anknytningspersonen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som t.ex. flykting eller alternativt skyddsbehövande. Även ett uppehållstillstånd som beviljas på grund av anknytning till någon som är bosatt i Sverige ska vara tidsbegränsat, och ska i dessa fall gälla i två år. Den som har haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning kan beviljas ett nytt sådant tillstånd om vissa krav är uppfyllda. En ansökan om permanent uppehållstillstånd får när giltighetstiden för ett uppehållstillstånd löper ut beviljas om utlänningen har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år och förutsättningarna för uppehållstillstånd på grund av anknytning är uppfyllda (5 kap. 3 g § UtL). För att permanent uppehållstillstånd ska få beviljas gäller även att de särskilda kraven i 5 kap. 7 § UtL är uppfyllda.

Ömmande omständigheter

Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund, får tillstånd beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas att stanna i Sverige. Vid bedömningen ska utlänningens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet beaktas särskilt. Barn får beviljas uppehållstillstånd även om omständigheterna inte har samma allvar och tyngd som krävs för att vuxna personer ska beviljas tillstånd (5 kap. 6 § UtL).

Krav på hederligt levnadssätt

Vid prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd ska, utom i vissa fall, särskilt beaktas om den sökande har gjort sig skyldig till brott eller brott i förening med annan misskötsamhet (5 kap. 17 § UtL). De fall som inte omfattas av regeln avser t.ex. uppehållstillstånd för flyktingar och andra skyddsbehövande. Sökande som är make eller sambo eller barn med en förälder som är bosatt i Sverige är ytterligare exempel som inte omfattas av regeln, men dessa kategorier får vägras uppehållstillstånd om de utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet (5 kap. 17 a § UtL). Som nämnts gäller som ett särskilt krav för permanent uppehållstillstånd att det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas (5 kap. 7 § UtL). Undantag från det särskilda kravet görs bl.a. om utlänningen är under 15 år (5 kap. 8 § UtL).

Underrättelseskyldighet

En underrättelse om en utlännings fullständiga namn, födelsedatum, medborgarskap och bostadsadress här i landet ska lämnas till Polismyndigheten. Detta behövs dock inte när det gäller den som har sökt uppehållstillstånd i Sverige eller den som är undantagen från skyldigheten att ha uppehållstillstånd. Underrättelsen lämnas i vissa fall av Skatteverket och i andra fall av arbetsförmedlingskontor. Den som lämnar underrättelsen bör uppmana utlänningen att ta kontakt med Migrationsverket i frågan om uppehålls- eller arbetstillstånd. Polismyndigheten ska med anledning av en underrättelse se till att utlänningen ansöker om uppehålls- eller arbetstillstånd eller vidta de andra åtgärder som underrättelsen ger anledning till (7 kap. 1 § UtIF).

En arbetsgivare som anställer en utlännings ska i vissa fall underrätta Migrationsverket om anställningen. Underrättelsen ska innehålla bl.a. utlännings namn, födelsedatum, medborgarskap och bostadsadress här i landet (7 kap. 1 a § UtIF). I vissa andra fall ska en arbetsgivare som anställer en utlännings underrätta Skatteverket om anställningen (7 kap. 1 b § UtIF).

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet att anmäla utlännings vistelse, anställning eller anställningsvillkor i Sverige (23 kap. 1 § UtL).

Motionerna

Migration och asylpolitik

I kommittémotion 2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om principen om första säkra land. Enligt motionärerna bör Sverige i normalfallet ta emot asylsökande enbart när ett krig eller en djupare kris har brutit ut i ett grannland eller i det omedelbara närområdet, som t.ex. Ukraina. Om detta skulle inträffa är det nödvändigt att Sverige har en välfungerande beredskap, i såväl lagstiftning som infrastruktur. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om en anmälningsplikt vid utlandsvistelse för skyddsbehövande. Att en skyddsbehövande person återvänder till det land han eller hon flytt från utgör skäl för att återkalla skyddet. Eftersom Migrationsverket för det mesta inte nås av uppgifter om utlandsvistelse bör en anmälningsplikt införas. I kommittémotion 2024/25:1765 (SD) yrkande 4 föreslår samma motionärer ett tillkännagivande om avtal för utvisning av utlännings till säkra tredjeländer. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om skärpta krav för att få ställning som varaktigt bosatt. Enligt motionärerna bör ställning som varaktigt bosatt förenas med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om fem år, inte ett permanent. I motion 2024/25:515 av Josef Fransson (SD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda om utvisning vid brott ska regleras i förordning i stället för godtyckligt av domstolarna. I motion 2024/25:1294 av Staffan Eklöf (SD) föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en sanningskommission om den tidigare förda migrationspolitiken och händelseförloppet i samhället knutet till denna, enligt motionens intentioner. I motion 2024/25:3098 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 föreslås ett

tillkännagivande om att utländska medborgare som gör sig skyldiga till grovt sabotage mot blåljusverksamhet ska dömas till utvisning.

I kommittémotion 2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att återgå till utlänningslagen som den såg ut innan tillfälliga lagen trädde i kraft.

I kommittémotion 2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 14 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att prioritera arbetet med att i migrationsärenden identifiera personer som är en risk för rikets säkerhet.

I kommittémotion 2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att möjliggöra ett system för att i akuta situationer bidra till snabb evakuering av journalister och andra röstbärare. En utredning bör tillsättas som lämnar förslag på ett långsiktigt hållbart system som möjliggör säkra och lagliga vägar att söka asyl, inklusive humanitära visum. Åtgärder för snabb evakuering bör ingå i en sådan utredning. I motion 2024/25:810 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen snarast ska fatta de beslut som krävs för att personal som arbetat för de svenska styrkorna i Afghanistan och deras familjer ska få skydd i Sverige. I motion 2024/25:2619 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att avveckla återvändningsbidraget. I motion 2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) föreslås tillkännagivanden om att upprätthålla rättssäkerheten och respektera rätten att söka asyl (yrkande 3), om att Sverige ska ge ett humant och rättssäkert skydd till människor som behöver fly krig och förföljelse (yrkande 4) samt om att människor på flykt ska ha rimliga chanser att söka och få skydd och goda förutsättningar att etablera sig i samhället (yrkande 5). Vidare föreslås tillkännagivanden om att Sverige bör undvika tillämpningen av påskyndade gränsförfaranden i nationell rätt (yrkande 10) och om att Sverige inte bör acceptera konceptet med tredje länder (yrkande 11), som bygger på tanken att en individuell prövning av en persons asylskäl inte är nödvändig så länge personen kommer från ett visst land. I yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om fler möjligheter att ta emot skyddsbehövande genom familjeåterförening eller arbetskraftsinvandring eller som studenter. På så vis skapas fler lagliga och säkra vägar för människor på flykt att söka asyl.

I motion 2024/25:2118 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga avslag på asylansökan och utvisning om någon begår brott under tiden han eller hon är asylsökande. I motion 2024/25:2408 av Magnus Resare (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att inlemma regelverket för utvisning vid fängelsestraff som påföljd i brottsbalken samt att huvudregeln alltid ska vara utvisning vid fängelsestraff för utländska medborgare. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att fler brott än i dag ska omfattas av livstids utvisning. I motion 2024/25:3152 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att överväga att underlätta utvisning ur landet i de fall gärningspersonen saknar svenskt medborgarskap.

Översyn av utlänningslagen

I kommittémotion 2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen vid en återgång till utlänningslagens lydelse före den 20 juli 2016 bör återkomma med förslag på översyn av lagen och nödvändiga övergångsbestämmelser. Översynen, och nödvändiga övergångsbestämmelser, kan t.ex. gälla en återgång till huvudregeln att uppehållstillstånd ska vara permanenta.

Regularisering

I kommittémotion 2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som har levt i Sverige under en längre tid oavsett tidigare uppehållsrättslig status.

Permanent uppehållstillstånd

I kommittémotion 2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att införa språk- och samhällskunskapskrav för att få ett permanent uppehållstillstånd. Den förra regeringen tillsatte en särskild utredare för att lämna förslag om sådana krav. Utredaren presenterade förslagen 2023 och regeringen bör kunna gå vidare med en proposition till riksdagen.

I kommittémotion 2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om att återinföra permanenta uppehållstillstånd. Motionärerna anger att tidsbegränsade uppehållstillstånd i många fall används för att lättare kunna utvisa flyktingar som kommit till Sverige som barn och att dessa personer i praktiken tvingas välja mellan utvisning eller att gå under jorden när de blir myndiga.

Uppehållstillstånd vid ömmande omständigheter

I kommittémotion 2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att lagändringarna om uppehållstillstånd av humanitära skäl med anledning av proposition 2023/24:18 bör rivas upp.

Uppehållstillstånd för barn vid ömmande omständigheter

I kommittémotion 2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att barn ska kunna beviljas uppehållstillstånd om det finns särskilda ömmande omständigheter. Motionärerna vill återgå till den tidigare lagstiftningen som innebär att kraven för att barn ska beviljas uppehållstillstånd enligt den humanitära grunden ska vara lägre än för vuxna och att detta tydliggörs i lagstiftningen.

Krav på hederligt levnadssätt

I kommittémotion 2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om begreppet bristande vandel i lagstiftning som rör migration. Motionärerna avvisar förslag som har sin grund i tveksamma moraliska värderingar om levnadssätt eller regelefterlevnad och anser att det även framöver bör krävas brottsliga handlingar för att en utlännings ska kunna nekas uppehållstillstånd eller utvisas.

I kommittémotion 2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att prostitution aldrig ska vara grund i någon vandelsprövning eller anses vara en brist i levnadssätt.

I motion 2024/25:1710 av Jamal El-Haj (-) föreslås ett tillkännagivande om att tydliggöra utredningen om bristande vandel. Motionären anger att användandet av begrepp som bristande vandel kan få allvarliga sociala konsekvenser och att de långsiktiga konsekvenserna av utredningen behöver granskas.

Utökad informationsutbyte

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om angiverilagar och om att välfärdens anställda ska undantas från dessa. Motionärerna anger att anställda inom sjukvården och utbildningsväsendet ska undantas från informationsplikten. I kommittémotion 2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) föreslås tillkännagivanden om att informationsplikten inte ska gälla i verksamheter där det finns en rätt till utbildning eller hälso- och sjukvård (yrkande 16) och om att informationsplikten i övrigt bör ses över (yrkande 17).

I partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 76 föreslås ett tillkännagivande om betydelsen av att skolpersonal undantas från anmälningssplikt i fråga om papperslösa barn och unga. Enligt motionärerna går en sådan plikt rakt emot lärarnas yrkesetik och tvingar dem att svika sina elever. I kommittémotion 2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att införa en informationsplikt, utan straffansvar, mellan vissa statliga myndigheter i fråga om personer som inte har rätt att vistas i Sverige. Motionärerna anger att det dock finns yrkesgrupper som aldrig bör omfattas av en anmälningssplikt, t.ex. lärare och läkare.

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att anmälningssplikt i fråga om barn, elever och studenter som befinner sig i landet utan tillstånd inte ska genomföras, eftersom svensk skola är till för alla barn. I kommittémotion 2024/25:3050 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande om att inte införa anmälningssplikt för offentliganställda. I kommittémotion 2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om att inte införa angiverisystem, och motionärerna anför att en angiverilag riskerar att minska de få kontaktytor som papperslösa har med samhället och driva dem ännu

längre bort. Att genom lag förplikta människor att bryta mot sin grundläggande yrkesetik urholkar dessutom tilliten till välfärdens institutioner.

Underrättelseskyldighet

I kommittémotion 2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) föreslås tillkännagivanden om att återinföra en anmälningsskyldighet i fråga om upplåtelse av bostad till vissa utlänningar (yrkande 5) och i fråga om anställning av en utlänning (yrkande 6). Sådana skyldigheter fanns tidigare med motivet att komma till rätta med brott mot utlänningsrätten och bekämpa illegal migration och gränsöverskridande brottslighet.

Utskottets ställningstagande

Migration och asylpolitik

Omvärlden påverkas för närvarande av stora migrationsströmmar, som i sin tur påverkar antalet asylsökande som kommer till EU. Antalet har ökat och uppgick både 2023 och 2024 till över 1 miljon. Samtidigt kan utskottet konstatera att antalet asylsökande som kommer till Sverige minskar. Under 2024 understeg antalet asylsökande i Sverige 9 700 (exklusive ansökningar enligt EU:s massflyktsdirektiv), vilket är det lägsta på mer än två decennier.

Utskottet anser att det är viktigt att antalet asylsökande som kommer till Sverige liksom antalet beviljade uppehållstillstånd hålls nere för att komma till rätta med de integrationsproblem som förekommer och med skuggsamhället. Den minskade inströmningen är ett resultat av omläggningen till en ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik och utskottet anser att arbetet i den riktningen behöver fortsätta. Detta innebär bl.a. att ge tillfälligt skydd till människor som har skyddsbehov i enlighet med den miniminivå som följer av EU-rätten och de bindande internationella regler som Sverige har åtagit sig att följa, bl.a. asylrätten, samt att upprätthålla en kontrollerad invandring. Utskottet är därför inte berett att ställa sig bakom yrkanden om snabb evakuering, skydd för personal i Afghanistan, rättssäkerhet och rätten att söka asyl, humanit och rättssäkert skydd, att söka och få skydd, påskyndade gränsförfaranden, att inte acceptera konceptet med tredjeländer eller att ta emot skyddsbehövande genom familjeåterförening, genom arbetskraftsinvandring eller som studenter. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2024/25:810 (MP) yrkande 1, 2024/25:2625 (MP) yrkande 22 samt 2024/25:3051 (MP) yrkandena 3–5, 10, 11 och 15.

I oktober 2023 beslutade regeringen att ge i uppdrag åt en särskild utredare att se över hur återvandringen kan stimuleras och öka när det gäller personer som är bosatta i Sverige som har anknytning till ett annat land och som vill återvändra. Utredaren överlämnade i augusti 2024 utredningsbetänkandet Stöd till invandrares utvandring (SOU 2024:53), som bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att beredningen av ärendet bör avvaktas och avstyrker

därmed motion 2024/25:2619 (MP) yrkande 2 om att avveckla återvandringsbidraget.

Regeringen beslutade vidare i maj 2024 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över regelverket om utvisning på grund av brott och andra närliggande frågor (dir. 2024:42). Syftet är att skapa en skärpt reglering som möjliggör betydligt fler utvisningar av utlänningar som begår brott. Utskottet anser att resultatet av utredningen bör avvaktas och avstyrker därmed motionerna 2024/25:515 (SD), 2024/25:2118 (M), 2024/25:2408 (M) yrkandena 1 och 2, 2024/25:3098 (SD) yrkande 1 samt 2024/25:3152 (M) yrkande 2 om utvisning på grund av brott.

Utskottet ser inte heller skäl att ställa sig bakom förslag om en anmälningsplikt för skyddsbehövande vid utlandsvistelse eller om en sanningskommission och avstyrker därmed även motionerna 2024/25:1763 (SD) yrkande 4 och 2024/25:1294 (SD).

Yrkanden om första säkra land, avtal om utvisningar av utlänningar till säkra tredjeländer, ställning som varaktigt bosatt, en återgång till tidigare lydelse av utlänningslagen samt arbetet med att identifiera utlänningar som utgör en risk för rikets säkerhet har behandlats tidigare av utskottet. Utskottet avstyrkte yrkandena och riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet ser inte skäl att nu göra en annan bedömning i frågorna och avstyrker därmed motionerna 2024/25:1763 (SD) yrkande 1, 2024/25:1765 (SD) yrkandena 4 och 8, 2024/25:1930 (V) yrkande 3 samt 2024/25:2949 (C) yrkande 14.

Översyn av utlänningslagen

Utskottet har tidigare behandlat ett motionsförslag om en översyn av utlänningslagen. Utskottet avstyrkte yrkandet och riksdagen ställde sig bakom förslaget (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet ser inte skäl att avvika från sin tidigare bedömning och avstyrker därmed motion 2024/25:1930 (V) yrkande 4.

Regularisering

Utskottet har tidigare behandlat ett motionsförslag om regularisering. Utskottet avstyrkte yrkandet och riksdagen ställde sig bakom förslaget (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet ser inte skäl att avvika från sin tidigare bedömning och avstyrker därmed motion 2024/25:1930 (V) yrkande 6.

Permanent uppehållstillstånd

Riksdagen tillkännagav i juni 2021 att regeringen ska återkomma med förslag om kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (bet. 2020/21:SfU28, rskr. 2020/21:412). Frågan har därefter utretts av en särskild utredare som i maj 2023 överlämnade utredningsbetänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25) till regeringen. Utskottet konstaterar att det i

utredningsbetänkandet, som har remissbehandlats, lämnas förslag om att kunskapskrav ska införas och att författningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2027. Utskottet kan vidare konstatera att uppdraget till Utredningen om anpassning av det svenska regelverket för beviljande av asyl och asylförfarandet till miniminivån enligt EU-rätten (dir. 2023:137) bl.a. omfattar att ta ställning till hur möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd ska utmönstras för vissa grupper. Med anledning av bl.a. uppdraget i denna del bedömer regeringen att ytterligare analys behöver göras av förslagen om språk- och samhällskunskapskrav för permanent uppehållstillstånd, vilket framgår av regeringens skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 (s. 95). Uppdraget om att utmönstra permanent uppehållstillstånd för vissa grupper redovisas i delbetänkandet Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt (SOU 2025:31), som överlämnades till regeringen den 9 april 2025 och som har remitterats. Utskottet anser att regeringens beredning bör avvaktas och avstyrker därmed motion 2024/25:3025 (S) yrkande 5 om kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd.

Utskottet har tidigare behandlat ett motionsförslag om att återinföra permanent uppehållstillstånd. Utskottet avstyrkte yrkandet och riksdagen ställde sig bakom förslaget (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet ser inte skäl att avvika från sin tidigare bedömning och avstyrker därmed motion 2024/25:3052 (MP) yrkande 23.

Upphållstillstånd vid ömmande omständigheter

Regeln om uppehållstillstånd på grund av ömmande omständigheter ändrades den 1 december 2023 (prop. 2023/24:18, bet. 2023/24:SfU5, rskr. 2023/24:18). Den nya regeln innebär en viss skärpning av villkoren för uppehållstillstånd och samtidigt en återgång till den lydelse av bestämmelsen som gällde före den 1 juli 2014. Vid behandlingen av ärendet instämde utskottet i regeringens överväganden och ansåg att förslaget var väl avvägt. I sitt betänkande underströk utskottet betydelsen av att den som har fått avslag på sin asylansökan återvänder till sitt hemland och anförde att åtgärder behöver vidtas för att inte personer utan uppehållstillstånd ska välja att stanna kvar i Sverige.

De överväganden som gjordes i samband med att bestämmelsen om ömmande omständigheter ändrades är enligt utskottet alltför giltiga. Utskottet är därför inte berett att ställa sig bakom förslag om en återgång till tidigare lydelse av bestämmelsen och avstyrker därmed motion 2024/25:1930 (V) yrkande 2.

Upphållstillstånd för barn vid ömmande omständigheter

Utskottet kan konstatera att det även efter att regeln om uppehållstillstånd på grund av ömmande omständigheter ändrades 2023 görs åtskillnad mellan barn

och vuxna, genom att barn får beviljas uppehållstillstånd trots att omständigheterna som förs fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för vuxna. Som nämnts anser utskottet att de överväganden som gjordes i samband med att regeln ändrades alltså är giltiga. Utskottet kan därför inte ställa sig bakom förslaget om att ändra kraven för att barn ska få beviljas uppehållstillstånd på grund av ömmande omständigheter och avstyrker därmed motion 2024/25:2949 (C) yrkande 8.

Krav på hederligt levnadssätt

I november 2023 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att se över förutsättningarna för att kunna avlägsna utlänningar ur landet på grund av brister i deras levnadssätt och att kunna återkalla uppehållstillstånd även av andra skäl (dir. 2023:158). Utredaren överlämnade den 1 april 2025 utredningsbetänkandet Skärpta och tydligare krav påandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33) till regeringen. Utskottet anser att beredningen av ärendet inte bör föregripas och avstyrker därmed motionerna 2024/25:1710 (-), 2024/25:3025 (S) yrkande 15 och 2024/25:3157 (C) yrkande 26 om bristandeandel.

Utökat informationsutbyte

Regeringen beslutade i augusti 2023 om tilläggsdirektiv till Utredningen om stärkt återvändandeverksamhet (Ju 2022:12, dir. 2023:126). Enligt de ursprungliga kommittédirektiven från juni 2022 (dir. 2022:91) ska en särskild utredare föreslå åtgärder för att stärka återvändandeverksamheten för den som har ett verkställbart beslut om avvisning eller utvisning. I tilläggsdirektiven anges bl.a. att utredaren även ska lämna förslag på ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att stärka arbetet med verkställighet och försvåra möjligheterna att leva i landet utan tillstånd. I november 2024 lämnade utredningen sitt slutbetänkande SOU 2024:80, i vilket det föreslås nya bestämmelser om ett utökat informationsutbyte, som ska kunna användas för rutinmässigt utlämnande av information till de verkställande myndigheterna.

Med hänsyn till det arbete som pågår anser utskottet att riksdagen bör avslå motionerna 2024/25:2949 (C) yrkande 13, 2024/25:3022 (S) yrkande 7, 2024/25:3025 (S) yrkandena 16 och 17, 2024/25:3050 (MP), 2024/25:3052 (MP) yrkande 25, 2024/25:3161 (C) yrkande 76 och 2024/25:3217 (MP) yrkande 5.

Underrättelseskyldighet

Utskottet noterar att migrationslagstiftningen omfattar regler om underrättelseskyldighet och finner inte skäl att föreslå ett tillkännagivande om att återinföra en utökad anmälningsskyldighet för enskilda i fråga om upplåtelse av bostad till eller anställning av en utlänning och avstyrker därmed motion 2024/25:1765 (SD) yrkandena 5 och 6.

EU:s migrations- och asylpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s migrations- och asylpolitik när det gäller bl.a. principen om första säkra land, migrationssamarbete med tredjeländer, införandet av asylvisum och mottagande utanför EU.

Jämför reservation 17 (SD), 18 (V, MP), 19 (C), 20 (C, MP), 21 (V, MP), 22 (C), 23 (V, C, MP) och 24 (V, MP).

Bakgrund

EU har sedan slutet av 1990-talet arbetat för att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem och förbättra det befintliga regelverket. Fram till 2005 antogs ett antal rättsakter (främst asylprocedurdirektivet, skyddsgrundsdirektivet, mottagandedirektivet, Dublinförordningen och Eurodacförordningen). Mellan 2008 och 2012 föreslog kommissionen ändringar i dessa rättsakter som antogs av medlemsstaterna 2013.

Mot bakgrund av framför allt flyktingsituationen 2015 och situationen vid EU:s yttre gräns mot Belarus har kommissionen föreslagit ändringar i det gemensamma europeiska asylsystemet för att kunna hantera och möta liknande situationer. Det förslag till migrations- och asylopakt som presenterades 2020 och slutligen antogs i maj 2024 utgår från en helhetssyn på områdena migration, asyl, integration, gränshantering, återvändande, lagliga vägar och samarbete med tredjeländ. Pakten består av ett flertal rättsakter samt ett antal riktlinjer, rekommendationer och strategier. I pakten ingår främst följande lagstiftningsakter:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU (skyddsgrundsförordningen)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (asylprocedurförordningen)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1349 av den 14 maj 2024 om inrättande av ett gränsförfarande för återvändande och om ändring av förordning (EU) 2021/1148 (förordningen om återvändande-gränsförfarande)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1350 av den 14 maj 2024 om inrättande av en unionsram för vidarebosättning och inresa av

humanitära skäl samt om ändring av förordning (EU) 2021/1147 (vidarebosättningsförordningen)

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (asyl- och migrationshanteringsförordningen)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1352 av den 14 maj 2024 om ändring av förordningarna (EU) 2019/816 och (EU) 2019/818 i syfte att införa screening för tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna (förordningen om ändringar för enhetlighet i samband med screening)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (screeningförordningen)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av Eurodac för jämförelse av biometriska uppgifter för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG, och identifiera tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 (Eurodac-förordningen)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1359 av den 14 maj 2024 om hantering av kris- och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet och om ändring av förordning (EU) 2021/1147 (krishanteringsförordningen)
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 av den 14 maj 2024 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (ett nytt omarbetat mottagandedirektiv)

Skyddsgrundsförordningen

Skyddsgrundsförordningen ersätter det tidigare skyddsgrundsdirektivet och syftar till att säkerställa att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för personer som söker internationellt skydd. Den innehåller också bestämmelser om rättigheter och skyldigheter för personer som omfattas av internationellt skydd.

Asylprocedurförordningen

Asylprocedurförordningen ersätter det tidigare asylprocedurdirektivet och inrättar ett gemensamt förfarande för att besluta om en asylansökan. Den innehåller även bestämmelser som syftar till att minska incitament för sekundära

rörelser inom EU och minska missbruk av förfarandet. I förordningen ändras också tidsfristerna för hantering av asylansökningar: t.ex. ändras tidsfristen för det ordinarie prövningsförfarandet för en asylansökan så att endast en förlängning med sex månader kan medges, jämfört med nio månader som gällt enligt asylprocedurdirektivet. Gränsförfarandet för återvändande har av rättsliga skäl fastställts i en separat förordning för att återspegla att återvändandebestämmelserna på EU-nivå bygger på schengenreglerna.

Asyl- och migrationshanteringsförordningen

Asyl- och migrationshanteringsförordningen ersätter Dublinförordningen. I förordningen finns bestämmelser om ansvaret för att pröva asylansökningar och förhindra sekundära förflyttningar. Den främsta förändringen jämfört med Dublinförordningen är att den nya förordningen inrättar en ny permanent solidaritetsmekanism mellan medlemsstaterna som syftar till att utjämna skillnaderna i det nuvarande systemet, dvs. att ett fåtal medlemsstater ansvarar för merparten av asylansökningarna. Solidaritetsmekanismen bygger på dels att det årligen upprättas en s.k. solidaritetspool, dels att kommissionen årligen ska bedöma vilka medlemsstater som är under migrationstryck eller står inför en betydande migrationssituation. Förslaget till solidaritetspool tas fram av kommissionen och ska återspegla de beräknade solidaritetsbehoven i medlemsstater som är utsatta för migrationstryck. Rådet beslutar om hur solidaritetspoolen ska användas. De olika typer av solidaritetsåtgärder som medlemsstaterna kan bidra med är omfördelning av asylsökande, ekonomiska bidrag eller alternativa åtgärder (t.ex. personal eller icke-finansiella bidrag). När det gäller stödet till medlemsstater görs en åtskillnad mellan migrationstryck och betydande migrationssituationer. Medlemsstater som står inför en betydande migrationssituation kan begära nedsättning av sina solidaritetsbidrag medan de som är utsatta för migrationstryck kan få stöd i form av solidaritetsåtgärder. Det införs också en möjlighet till s.k. ansvarskompensation, vilket innebär att en medlemsstat övertar ansvaret för att pröva en asylansökan för en person som redan befinner sig inom medlemsstatens territorium. Detta ska ses som en åtgärd som i likhet med omfördelning minskar antalet asylansökningar för ett medlemsland som är utsatt för migrationstryck.

Vidarebosättningsförordningen

Vidarebosättningsförordningen skapar en gemensam EU-ram för att medlemsländerna ska kunna vidarebosätta flyktingar från länder utanför EU. Med förordningen införs ett enhetligt förfarande för vidarebosättning och inresor av humanitära skäl. Förfarandet innebär att en tvåårig unionsplan ska antas. Av planen ska framgå antalet skyddsbehövande personer som ska beviljas inresa till EU. Planen ska också innehålla uppgifter om varje medlemsstats bidrag och geografiska prioriteringar av tredjeländer.

Screeningförordningen

Screeningförordningen innehåller bestämmelser om kontroll och registrering av irreguljära migranter och asylsökande och syftar bl.a. till att hälso-, identitets- och säkerhetskontroller ska utföras på ett enhetligt sätt.

Eurodacförordningen

Eurodacförordningen inrättar en kompatibel, asyl- och migrationsdatabas för att stödja asylsystemet, underlätta hanteringen av irreguljär migration samt stödja genomförandet av vidarebosättningsförordningen. Jämfört med tidigare gällande bestämmelser utökas databasen till att utöver fingeravtryck innehålla bl.a. ansiktsbild samt uppgifter om personer som uppehåller sig olagligt i en medlemsstat, som vidarebosätts eller som beviljats tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet. Åldersgränsen för att registrera fingeravtryck sänks från 14 till 6 år. Brottsbekämpande myndigheter får direkttillgång till databasen och det införs en skyldighet att registrera att en person kan utgöra en säkerhetsrisk.

Krishanteringsförordningen

Krishanteringsförordningen innehåller bestämmelser för krissituationer och situationer av instrumentalisering av migration. Det handlar om att medlemsstater vid exceptionella situationer får göra undantag i asylregelverket, t.ex. kan det innebära förlängda tidsfrister för registrering av ansökningar och överföringar samt undantag från tillämpning av gränsförfarandet eller ett utökat tillämpningsområde för gränsförfarandet.

Ett nytt omarbetat mottagandedirektiv

Det omarbetade mottagandedirektivet innehåller miniminormer för medlemsländernas stöd till asylsökande. Det reviderade direktivet innebär en ökad harmonisering av mottagandeförhållandena inom EU och syftar till att uppnå en jämnare fördelning av asylsökande och minska incitamenten för sekundära förflyttningar.

Övriga lagstiftningsakter

När det gäller laglig migration ingår bl.a. även följande lagstiftningsakter i migrations- och asylpakten:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2024/1233 (EU) av den 24 april 2024 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredje land som vistas lagligen i en medlemsstat (reviderat direktiv om ett kombinerat tillstånd för vistelse och arbete)

- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG (det nya blåkortsdirektivet)
- Förslag till förordning om inrättande av EU:s talangreserv, COM(2023) 716

Det reviderade direktivet om ett kombinerat tillstånd för vistelse och arbete innehåller bestämmelser som syftar till att förbättra EU:s möjligheter att attrahera kompetens och talanger. Bland annat handlar det om en förenklad tillståndprocess för arbetskraftsinvandring, ökade rättigheter och ett förbättrat skydd mot exploatering. Det nya blåkortsdirektivet, som ersätter 2009 års blåkortsdirektiv, syftar till att öka EU:s möjligheter att effektivt och snabbt möta befintliga och nya behov av högkvalificerade tredjelandsmedborgare, kompensera för kompetensbrist samt öka den ekonomiska invandringens bidrag till unionens konkurrenskraft.

När det gäller förslaget om att inrätta en EU-talangreserv pågår det fortfarande förhandlingar i EU. Förslaget, som presenterades i april 2023, är en del av ett kompetens- och talangpaket som syftar till att säkerställa att EU blir mer attraktivt och att förbättra den övergripande migrationshanteringen. Förslaget innebär det inträttas en it-plattform som ska underlätta rekrytering av arbetssökande från tredjeländer. It-plattformen ska bygga på det befintliga systemet för Europeiska nätverket för arbetsförmedlingar (Eures) och vara ett komplement till redan existerande system hos nationella offentliga arbetsförmedlingar. Det ska enligt förslaget vara frivilligt att delta i EU:s talangreserv.

EU:s viseringspolitik

EU:s viseringskodex (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009) fastställer gemensamma regler för utfärdande av viseringar till Schengenområdet. Reglerna syftar till att förenkla för de viseringssökande och underlätta för lagliga resenärer, samtidigt som irreguljär migration motverkas.

Viseringsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806 av den 14 november 2018) innehåller en förteckning över tredjeländer vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar EU:s yttre gränser och de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav. I förordningen finns också bl.a. bestämmelser om möjligheten för medlemsstater att bevilja undantag från viseringskravet för vissa personkategorier, en mekanism som tillåter ömsesidighet om ett land utanför EU som är undantaget från viseringskravet beslutar att införa ett viseringskrav gentemot någon medlemsstat. Därtill finns i förordningen en mekanism för tillfälligt upphävande av undantag från viseringskrav i en situation där det krävs åtgärder, t.ex. vid en betydande ökning av migrations- eller säkerhetsrisker.

Kommissionen presenterade i oktober 2023 ett förslag (COM(2023) 642) om en översyn av upphävandemekanismen i viseringsförordningen.

Upphävandemekanismen regleras i artikel 8 i viseringsförordningen och ger EU möjlighet att tillfälligt upphäva viseringsfriheten för ett tredje land när vissa migrations- eller säkerhetsrisker uppstår. Förslaget innebär olika åtgärder för att stärka och effektivisera mekanismen.

Återvändande

Den 11 mars 2025 presenterade kommissionen ett nytt förslag till återvändandeförordning (COM(2025) 101). Det föreslås ersätta det nuvarande återvändandedirektivet (Europaparlamentet och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008). Det syftar bl.a. till att förenkla och effektivisera återvändandeprocessen och göra den tydligare för nationella myndigheter och berörda tredjeländer. Eftersom det nuvarande direktivet föreslås ersättas med en förordning som gäller direkt och på samma sätt i alla medlemsstater menar kommissionen att tydligheten och förutsägbarheten i systemet kommer att öka och att möjligheten att kringgå återvändandesystemet genom att förflytta sig från en medlemsstat till en annan begränsas.

Den externa dimensionen av migration

Parallellt med arbetet med att reformera och utveckla av det gemensamma europeiska asylsystemet har EU utvecklat den s.k. externa dimensionen av migration. Det handlar om relationer och ömsesidiga partnerskap med tredjeländer för att hantera frågor om migration och rörlighet. Under 2005–2011 antogs ett antal meddelanden och färdplaner om samarbetet med tredjeländer när det gäller migration, bl.a. meddelandet Prioriterade åtgärder för att lösa migrationsutmaningarna, (COM(2005) 621), det s.k. Stockholmsprogrammet (2010/C 115/01) och kommissionens meddelande om en övergripande strategi för migration och rörlighet (COM(2011) 743). I dessa framhölls bl.a. behovet av heltäckande partnerskap med ursprungs- och transitländer och att EU:s externa migrationspolitik bör ta ett samlat och balanserat grepp om frågorna om migration och rörlighet. I meddelandet om en ny migrations- och asylpakt, COM(2020) 609, framhålls också att migration är av central betydelse för EU:s övergripande förbindelser med viktiga partner som är ursprungs- och transitländer och att samarbetet med partnerländer kommer att intensifieras på alla områden inom ramen för pakten.

I mars 2016 gjorde EU och Turkiet ett gemensamt uttalande i syfte att hantera migrationssituationen och förstöra människosmugglarnas affärsmodell. Uttalandet innebar bl.a. att alla nya irreguljära migranter från Turkiet till de grekiska öarna ska återsändas till Turkiet.

I juni 2023 ingick EU och Tunisien ett associeringsavtal som omfattar ett heltäckande samarbete på flera politikområden med syftet att bl.a. hantera migrationen och grundorsakerna på ett systematiskt sätt. Det handlar t.ex. om att motverka irreguljär migration, motverka migrantsmuggling och stärka gränsförvaltningen.

EU har även genom förvaltningsfonden för nödåtgärder i Afrika finansierat projekt, t.ex. i Libyen, som syftar till migrationshantering samt till att bemöta de bakomliggande orsakerna till irreguljär migration.

Under 2023 lanserade Italien den s.k. Romprocessen, en plattform för internationellt samarbete om migration och utveckling. Målet med initiativet är att minska den irreguljära migrationen genom att bekämpa dess grundorsaker. En rad länder i Mellanöstern och Nordafrika, EU-länder samt Kanada har anslutit sig till Romprocessen. Sverige beslutade att ansluta sig till initiativet i februari 2025.

Motionerna

EU:s migrations- och asylpolitik

I kommittémotion 2024/15:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) begärs tillkännagivanden om första säkra land-principen inom EU (yrkande 2) och om mottagande utanför EU (yrkande 3). Motionärerna anför att människor på flykt ska söka asyl i det första säkra land de kan nå. Regeringen bör även utreda och arbeta för att på sikt införa ett system inom EU där en person som ansöker om internationellt skydd i ett medlemsland omedelbart skickas till en mottagningsenhet i ett tredjeland där asylansökan kan utredas.

I kommittémotion 2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) föreslås tillkännagivanden om att regeringen bör verka för att förändra EU:s migrationspakt i syfte att skapa ett regelverk som värnar asylrätten och grundläggande mänskliga rättigheter samt fördelar ansvaret jämnare mellan EU:s medlemsländer (yrkande 1) och om att Sverige inom EU bör söka samarbete med de stater som vill ha en mer välkomnande och human migrationspolitik (yrkande 2). I samma motion föreslås ett tillkännagivande om att Sverige inom EU bör verka för att vidarebosättningsförordningen inte används för att sluta avtal liknande det mellan EU och Turkiet eller om s.k. humanitära mottagningsprogram (yrkande 3) och att regeringen bör verka för att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp (yrkande 4). Motionärerna föreslår vidare i yrkande 8 ett tillkännagivande om att Sverige som enskilt land, såväl som inom EU och FN, bör motverka alla beslut som innebär att asylrätten och flyktingars mänskliga rättigheter kränks. Det föreslås vidare i yrkande 9 ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för att de skyddssökande på de grekiska öarna vidarebosätts inom EU och att förhållandena i lägren förbättras kraftigt under tiden.

I kommittémotion 2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) föreslås tillkännagivanden om att verka för att hanteringen av asylansökningar vid EU:s yttre gräns är rättssäker och att Sverige och EU-kommissionen säkerställer detta genom kontinuerlig uppföljning (yrkande 5) och om att alla EU-länder ska ta gemensamt ansvar för asylsökande som söker skydd i unionen (yrkande 6). I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att i de fall avtal eller överenskommelser sluts mellan EU och tredjeland för att kontrollera migration, bör

demokratiska principer, grundläggande mänskliga rättigheter, principen om non-refoulement, asylrätten och ett värdigt mottagande värnas. Motionärerna föreslår vidare tillkännagivanden om att EU:s asylbyrå ska få i uppdrag att se över hur EU-ländernas bedömningar av säkerhetsläget i konflikttrabbade länder ska bli mer likvärdiga för att säkerställa att asylsökande får samma beslut oavsett vilket land som asylansökan ska lämnas in i (yrkande 10) och om att regeringen ska driva på för att EU vidtar åtgärder för att lösa problematiken med att unionens medlemsländer säljer medborgarskap till tredjelandsmedborgare (yrkande 21).

I kommittémotion 2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att inom migrationspolitiken säkerställa en fungerande och rättvis fördelning av ansvar som utgår från människors säkerhet och grundläggande fri- och rättigheter. Motionärerna föreslår vidare i yrkande 22 ett tillkännagivande om ökade möjligheter till omplacering av asylsökande och ett avskaffande, eller åtminstone ett försvagande, av förstalandsprincipen.

Lagliga vägar

I kommittémotion 2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige genom EU och FN:s flyktigorgan (UNHCR) bör agera för en snabb evakuering och vidarebosättning av flyktingar och asylsökande från Libyen och i yrkande 7 om att regeringen bör agera inom EU för att underlätta för människor som flyr från Afghanistan att få skydd i Europa. Vidare föreslås tillkännagivanden om att regeringen bör verka för att EU möjliggör införande av asylvisum (yrkande 15) och om att regeringen inom EU bör verka för att transportörsansvaret avskaffas (yrkande 16).

I partimotion 2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslås i yrkande 30 ett tillkännagivande om att det skyndsamt bör skapas hållbara och långsiktiga lösningar både globalt och på EU-nivå för att trygga framtiden för klimatflyktingar. I kommittémotion 2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska vara drivande i att EU ska ta emot fler kvotflyktingar och att det tas fram en strategi för att uppmuntra och stärka incitamenten för EU-länder att ta emot kvotflyktingar. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att se över lagliga sätt som är långsiktigt hållbara för att ge skyddsbehövande skydd och i yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att EU ska ta fram en strategi för sök- och räddningsinsatser på Medelhavet med utgångspunkt i att människor i första hand ska få skydd genom säkra och lagliga vägar.

I kommittémotion 2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) föreslås i yrkande 1 ett tillkännagivande om att ha en migrationspolitik som skapar säkra och lagliga vägar till EU. Motionärerna föreslår vidare ett tillkännagivande om att införa ett utökat kvotflyktningssystem och regler om vidarebosättning (yrkande 14) och om att verka för ett system med humanitära visum inom EU (yrkande 16).

EU:s viseringspolitik

I kommittémotion 2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen inom EU bör verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder och för att visumkrav inte ska användas för att stänga ute flyktingar.

I kommittémotion 2024/25:3043 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att stoppa visumfriheten till Sverige för israeliska bosättare.

Utskottets ställningstagande

EU:s migrations- och asylpolitik

Utskottet kan inledningsvis konstatera att arbetet inom EU och i medlemsstaterna med att genomföra migrations- och asylpakten fortfarande pågår. Rättsakterna i pakten ska huvudsakligen börja tillämpas i mitten av 2026, två år efter att de trädde i kraft i juni 2024. Vidarebosättningsförordningen är redan nu delvis tillämplig och medlemsstaternas deltagande är frivilligt. I juni 2024 presenterade kommissionen en gemensam genomförandeplan för pakten. Av genomförandeplanen framgår att rättsakterna innebär att kommissionen under 2025 ska föreslå och anta ett antal rapporter, strategier och genomförandeakter. Det handlar bl.a. om en genomförandeakt, en solidaritetspool, ett genomförandebeslut om medlemsländer som är utsatta för eller riskerar att utsättas för migrationstryck samt en rapport om migration och asyl.

Utskottet kan vidare notera att kommissionen i sitt arbetsprogram för 2025 (COM(2025) 45) framhåller att arbetet med att genomföra migrations- och asylpakten ska intensifieras. Bland annat aviseras att en femårig migrations- och asylstrategi ska presenteras under fjärde kvartalet 2025. Enligt kommissionen ska den vara framåtblickande för det fortsatta arbetet med pakten och ha sin utgångspunkt i medlemsstaternas nationella migrations- och asylstrategier. När det gäller frågan om återvändande noterar utskottet kommissionens nyligen presenterade förslag till återvändandeförordning. Utskottet noterar också att regeringen i förslaget till svensk ståndpunkt inför mötet i rådet för rättsliga och inrikes frågor den 12–13 december 2024 uttalat att genomförandet av migrations- och asylpakten, ökat återvändande, innovativa lösningar och samarbete med tredje land, inklusive användande av viseringspolitiken, är centrala samarbetsområden där EU behöver göra ytterligare framsteg den kommande mandatperioden. Utskottet, i likhet med regeringen, ser positivt på att utforska och konkretisera kompletterande innovativa idéer på migrationsområdet som syftar till att minska den irreguljära migrationen till EU, effektivisera återvändandet och säkerställa skydd längs med migrationsrutterna. De rättsliga och praktiska förutsättningarna bör dock klarläggas så att medlemsstaterna kan ta ställning till mer konkreta förslag och bedöma genomförbarheten. Dessutom bör det också undersökas vad som eventuellt kan göras inom det nuvarande rättsliga ramverket.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till det pågående arbetet inom EU-samarbetet med bl.a. genomförandet av migrations- och asylpakten och ny lagstiftning på återvändandeområdet anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionerna 2024/25:1763 (SD) yrkande 2 och 3, 2024/25:953 (V) yrkandena 1, 2 och 8, 2024/25:2949 (C) yrkandena 5 och 6 samt 2024/25:3051 (MP) yrkandena 2 och 22.

När det gäller frågan om mer enhetliga asylbeslut i EU kan utskottet, i likhet med vad det anförde i sitt betänkande 2023/24:SfU14, konstatera att EU:s asylbyrå som en del i sitt arbete tar fram gemensamma analyser och vägledning om ursprungsländer. Dessa ska kunna fungera som ett stöd i medlemsstaternas bedömningar av asylansökningar och samtidigt bidra till ökad enhetlighet i tillämpningen av de gemensamma asylreglerna. Därmed ser utskottet inga skäl att tillstyrka kommittémotion 2024/25:2949 (C) yrkande 10. Motionen avstyrks därför. Även yrkanden om vidarebosättning av asylsökande på de grekiska öarna har behandlats i bet. 2023/24:SfU14 och utskottet avstyrkte yrkandet och riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag. Utskottet ser inte skäl att nu göra en annan bedömning och avstyrker därmed motion 2024/25:953 (V) yrkande 9.

Några motioner tar upp samarbetet med tredjeländer. Utskottet kan konstatera att yrkanden om samarbetet med tredjeländer vid flera tillfällen tidigare har behandlats av utskottet, t.ex. i bet. 2023/24:SfU14. I betänkandet framhåller utskottet att ett strategiskt och långsiktigt arbete med ursprungsländer, transitländer och stora mottagarländer är viktigt. Det framhålls också att dessa länders kapacitet att själva hantera olika aspekter av migration behöver stärkas för att förebygga den irreguljära migrationen till EU. När det gäller samarbeten med tredjeländer noterar utskottet att regeringen i februari 2025 beslutade att Sverige ska ansluta sig till Romprocessen. I kommissionens arbetsprogram för 2025 aviseras också en pakt för Medelhavet. Syftet med pakten är att stärka samarbetet i regionen och främja ett partnerskap mellan länderna på båda sidor av Medelhavet. Pakten väntas presenteras under det tredje kvartalet 2025 och kommer att täcka ämnen såsom bl.a. ekonomisk stabilitet, sysselsättning, energi, säkerhet samt migration och rörlighet. Utskottet kan vidare konstatera att det framgår av artikel 77 i asylprocedurförordningen att kommissionen senast den 12 juni 2025 ska se över begreppet säkert tredjeland och vid behov föreslå riktade ändringar av förordningen. Av regeringens kommenterade dagordning inför rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 6–7 mars 2025 framgår att regeringen ställer sig positiv till att kommissionen i översynen tittar på anknytningskravet och om begreppet kan justeras i syfte att utöka möjligheten att, i samarbeten med tredjeländer, begränsa den irreguljära migrationen till EU. Vidare framhålls att EU behöver stärka och hitta nya former för samarbetet med tredjeländer.

Utskottet anser, i likhet med regeringen, att mer behöver göras parallellt med genomförandet av migrations- och asylpakten för att minska den irreguljära migrationen till Sverige och EU. Utskottet delar regeringens bedömning

att det behövs ökade synergier mellan migrationspolitiken och utvecklings-samarbete, främjande och handelspolitik. Utskottet förutsätter att regeringen verkar för att samarbeten med tredjeländer och andra lösningar är realistiska, humana och i enlighet med internationell rätt och principen om non-refoulement.

Mot bakgrund av det som anförs ovan anser utskottet att det i nuläget saknas skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionerna 2024/25:953 (V) yrkandena 3 och 4 och 2024/25:2949 (C) yrkande 7. Motionsyrkandena avstyrks.

I en motion föreslås att regeringen ska driva på för att EU vidtar åtgärder för att lösa problematiken med att EU:s medlemsländer säljer medborgarskap till tredjelandsmedborgare. Utskottet kan konstatera att kommissionen i mars 2023 inledde ett överträdelseförfarande mot Malta där kommissionen framhöll att Malta har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter gentemot EU-fördragen genom att inrätta ett program som möjliggör maltesiskt medborgarskap genom naturalisering genom direktinvesteringar (EU-domstolens mål C-181/23). Det kan vidare konstateras att det ligger i kommissionens roll att inleda överträdelseförfaranden när den anser att medlemsländer underlåter att uppfylla sina skyldigheter. Utskottet noterar att målet pågår och ser inga skäl för riksdagen att nu göra ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motion 2024/25:2949 (C) yrkande 21. Motionsyrkandet avstyrks.

Lagliga vägar

Som utskottet anfört ovan pågår ett omfattande arbete med att implementera migrations- och asylpakten både på nationell och EU-nivå. Mot bakgrund av det anförda finner utskottet inte anledning att föreslå tillkännagivanden rörande vidarebosättning, lagliga migrationsvägar och kvotflyktingar och avstyrker därmed motionerna 2024/25:953 (V) yrkandena 6 och 7, 2024/25:2949 (C) yrkande 1, 3 och 4 samt 2024/25:3051 (MP) yrkandena 1 och 14.

Yrkanden om transportörsansvaret, asylvisum och klimatflyktingar har tidigare behandlats av utskottet. Utskottet avstyrkte yrkandena och riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag. (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet ser inte skäl att nu göra en annan bedömning och avstyrker därmed motionerna 2024/25:953 (V) yrkandena 15 och 16, 2024/25:2954 (C) yrkande 30 och 2024/25:3051 (MP) yrkande 16.

EU:s viseringspolitik

I två motioner tas frågan om EU:s viseringspolitik upp. Utskottet konstaterar att viseringsfrågor regleras på EU-nivå och är fullt ut harmoniserade. I viseringsförordningen regleras vilka medborgare från tredjeländer som behöver visering respektive vilka som är undantagna från viseringskrav vid resa till ett EU-land. Sverige kan därför inte ensidigt införa krav på visering

gentemot vissa länder eller undanta länder från detta krav. Kommissionen presenterade i november 2023 ett förslag till en översyn av upphävnademekanismen i viseringsförordningen. Mekanismen möjliggör ett tillfälligt upphävande av viseringsfriheten, t.ex. om viseringsfrihet för ett tredjeland missbrukas. I faktapromemoria 2023/24:FPM16 anger regeringen att förslaget är viktigt bl.a. för att stävja missbruk av viseringsfriheten och minska den irreguljära migrationen till EU. Rådet enades om sin position i mars 2024 och förhandlingarna väntas återupptas när Europaparlamentet enats om sin position.

Mot bakgrund av det som anförts ovan och det pågående arbetet med att revidera viseringspolitiken i EU anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionerna 2024/25:953 (V) yrkande 14 och 2024/25:3043 (MP) yrkande 9. Motionsyrkandena avstyrks.

Anhöriginvandring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. uppehållstillstånd när en relation brutits och om att alternativt skyddsbehövande ska undantas från försörjningskravet för familjeåterförening under de tre första månaderna efter beviljat uppehållstillstånd.

Jämför reservation 25 (V, MP), 26 (V, MP) och 27 (C).

Gällande rätt

Uppehållstillstånd ska ges till en utlänning som är make eller sambo till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige (5 kap. 3 § första stycket 1 UtL).

Uppehållstillstånd får enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1 UtL ges till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som

- a) är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges eller
- b) har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt vissa bestämmelser i utlänningslagen och som har välgrundade utsikter att beviljas varaktigt uppehållstillstånd, om förhållandet framstår som seriöst och har etablerats redan i hemlandet och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges.

Uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person enligt 3 eller 3 a § får beviljas endast om anknytningspersonen kan försörja sig och utlänningen samt har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd (5 kap. 3 b § UtL).

Om anknytningspersonen har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller förklarats vara flykting gäller kraven i 5 kap. 3 b § UtL endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter det att anknytningspersonen har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller förklarats vara flykting
2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknytning till eller
3. utlänningen och anknytningspersonen inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat (5 kap. 3 d § UtL första stycket).

Enligt 5 kap. 3 d § UtL tredje stycket gäller detta även om anknytningspersonen har beviljats uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara alternativt skyddsbehövande, om beslutet om hans eller hennes asylansökan fattas i samband med beslutet om anknytningspersonens asylansökan. Ett uppehållstillstånd som beviljas på grund av anknytning enligt dessa bestämmelser ska vara tidsbegränsat. Om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas med anknytningen som grund ska det i normalfallet gälla i två år.

Av 5 kap. 3 f § UtL följer att undantag från kraven i 3 b § får beviljas helt eller delvis, utöver vad som följer av 3 c – e §§, om det finns särskilda skäl.

Ett sådant nytt uppehållstillstånd får beviljas endast om förhållandet består (5 kap. 3 g § UtL). En ansökan om permanent uppehållstillstånd får, när giltighetstiden för ett uppehållstillstånd löper ut, beviljas om utlänningen har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år och kraven för uppehållstillstånd på grund av anknytning och de särskilda kraven i 5 kap. 7 § UtL är uppfyllda. Även för ett permanent uppehållstillstånd krävs således att förhållandet består.

Upphållstillstånd får dock enligt 5 kap. 16 § UtL beviljas en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning och som inte kan få ett nytt sådant uppehållstillstånd för att förhållandet har upphört, om

1. utlänningen har särskild anknytning till Sverige
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen, eller utlänningens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid eller
3. andra starka skäl talar för att utlänningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Ett sådant uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsat och gälla i 13 månader.

Vid prövningen av uppehållstillstånd när parterna har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande ska det särskilt beaktas om utlänningen eller utlänningens barn kan antas bli utsatt för våld eller för en annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid om uppehållstillstånd skulle beviljas. En sådan risk utgör särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd (5 kap. 17 § UtL).

Uppehållstillstånd ska enligt 5 kap. 3 § första stycket 2 UtlL ges till ett utländskt barn som är ogift och

- a) har en förälder som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige eller
- b) har en förälder som är gift eller sambo med någon som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige.

Uppehållstillstånd ska ges till en utlänning som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller alternativt skyddsbehövande, om barnet vid ankomsten till Sverige var skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller om barnet lämnats ensamt efter ankomsten. Uppehållstillstånd ska även ges till en utlänning som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller alternativt skyddsbehövande eller en annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, om utlänningen befinner sig i Sverige och beslutet om hans eller hennes asylansökan fattas i samband med beslutet om barnets asylansökan (5 kap. 3 § första stycket 4 och 5 UtlL).

Uppehållstillstånd får ges till en utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige samt till en utlänning som ska utöva umgänge som inte är av begränsad omfattning med ett barn som är bosatt i Sverige (5 kap. 3 a § första stycket 3 och 4 UtlL).

Med barn avses i utlänningslagen en person som är under 18 år (1 kap. 2 § UtlL).

Uppehållstillstånd får vägras t.ex. en make eller sambo om någon av makarna eller samborna är under 21 år (5 kap. 17 a § andra stycket 3 UtlL).

Enligt 13 kap. 15 § UtlL ska Migrationsverket i vissa ärenden om uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning ge sökanden och den person till vilken anknytning åberopas tillfälle att få en DNA-analys utförd när det gäller det biologiska släktskap som åberopas i ansökan om

1. den övriga utredningen om släktskapet inte är tillräcklig för att uppehållstillstånd ska beviljas och
2. det inte är uppenbart att det åberopade släktskapsförhållandet inte föreligger.

Om ansökningen ska avslås av andra skäl än otillräcklig utredning om släktskapet, behöver tillfälle till DNA-analys inte lämnas. En DNA-analys får utföras endast om den som ska undersökas har informerats om syftet med DNA-analysen och har gett sitt skriftliga samtycke.

Motionerna

Anhöriginvandring

I kommittémotion 2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om att ingen ska utvisas för att han eller hon lämnar en relation som bygger på hedersförtryck. I motion 2024/25:3051 av Annika

Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att reglerna för anhöriginvandring bör underlättas i nationell lagstiftning. I yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om att alla som beviljas uppehållstillstånd i Sverige ska ha rätt och möjlighet att återförenas med sin familj.

I motion 2024/25:2718 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att genomföra DNA-analys för att säkra släktskap vid anhöriginvandring.

Vissa ändringar i rätten till familjeåterförening

I kommittémotion 2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att lagändringarna om anhöriginvandring med anledning av proposition 2023/24:18 bör rivas upp. Dessa lagändringar försvårar möjligheten till familjeåterförening. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas. Flera ambassader har inte hanterat ansökningar om familjeåterförening sedan en tid tillbaka och medborgare i dessa länder tvingas vända sig till beskickningar i andra länder. I yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett borttagande av 18-årsregeln i utlänningslagen. Motionärerna anför att regeln, som innebär att uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning mellan föräldrar och barn endast beviljas om barnet är under 18 år, är onödigt snäv. I yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett återinförande av den s.k. sista länken-bestämelsen i utlänningslagen.

I kommittémotion 2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att alternativt skyddsbehövande ska undantas från försörjningskravet för familjeåterförening under de tre första månaderna efter beviljat uppehållstillstånd. Detta för att undvika familjesplittering.

Utskottets ställningstagande

Anhöriginvandring

Utskottet kan konstatera att Sverige fortfarande står inför stora utmaningar med ett växande utanförskap, vilket en omfattande invandring i kombination med bristande integration har bidragit till. I december 2023 skärptes därför villkoren för anhöriginvandring (prop. 2023/24:18, bet. 2023/24:SfU5, rskr. 2023/24:18). I juli 2024 tillsattes en utredning som ska göra en översyn av det svenska regelverket för att bevilja uppehållstillstånd på grund av anknytning (dir. 2024:68). Syftet är att åstadkomma en restriktiv och ändamålsenlig reglering av anhöriginvandring. Utredaren ska bl.a. ta ställning till hur möjligheterna att vara anknytningsperson kan begränsas för vissa utlännningar och hur anhörigkretsen för uppehållstillstånd på grund av anknytning kan begränsas. Vidare ska utredaren bl.a. föreslå hur försörjningskraven vid anhöriginvandring kan skärpas och ta ställning till hur nuvarande bestämmelser om

DNA-analys för att styrka biologiskt släktskap vid anhöriginvandring bör ändras för att möjliggöra en utökad användning. Uppdraget ska redovisas senast den 25 augusti 2025.

Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden till regeringen om att underlätta anhöriginvandring eller om att alla som beviljas uppehållstillstånd i Sverige ska ha rätt att återförenas med sin familj. Inte heller finns det anledning för utskottet att ställa sig bakom ett tillkännagivande om en översyn av möjligheten att göra en DNA-analys för att säkra släktskap vid anhöriginvandring.

Utskottet avstyrkte förra året ett motionsyrkande som är identiskt med ett yrkande som nu är aktuellt. Det handlar om att ingen ska utvisas för att han eller hon lämnar en relation som bygger på hedersförtryck. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet gör nu ingen annan bedömning.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2024/25:2618 (MP) yrkande 30, 2024/25:2718 (M) och 2024/25:3051 (MP) yrkandena 18 och 19.

Vissa ändringar i rätten till familjeåterförening

Som nämnts ovan infördes i december 2023 skärpningar av villkoren för anhöriginvandring. Bland annat begränsades möjligheterna till undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring när anknytningspersonen är alternativt skyddsbehövande. Utskottet anser att det är rimligt att den som vill återförenas med sina anhöriga också kan försörja dem. De anhörigas integration bör dessutom främjas av att anknytningspersonen i Sverige har ordnad försörjning och bostad. Utskottet kan också konstatera att det finns möjlighet att helt eller delvis bevilja undantag från försörjningskravet om det finns särskilda skäl enligt den s.k. ventilen i 5 kap. 3 f § UtL. Vidare höjdes i december 2023 åldersgränsen för när uppehållstillstånd vid anknytning får vägras på grund av ålder till 21 år i syfte att förhindra fler tvångsäktenskap. Utskottet noterar att bestämmelsen är fakultativ, dvs. den innebär ingen skyldighet utan en möjlighet att vägra uppehållstillstånd på grund av ålder.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl att ställa sig bakom förslag om bl.a. att återgå till en åldersgräns om 18 år eller om att alternativt skyddsbehövande ska undantas från försörjningskravet för familjeåterförening under de tre första månaderna efter beviljat uppehållstillstånd.

Utskottet avstyrkte förra året flera motionsyrkanden som är identiska med eller liknar de yrkanden som nu är aktuella. Det handlar om att stärka rätten till familjeåterförening, ta bort 18-årsregeln för barn som vill återförenas med sina föräldrar i utlänningslagen och återinföra sista länken-bestämmelsen. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet gör nu ingen annan bedömning.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2024/25:1930 (V) yrkandena 1 och 18–20 och 2024/25:2949 (C) yrkande 20.

Asylprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om asylprocessen, en nationell övervakningsmekanism, stärkt rättssäkerhet i asylprocessen samt om barn och unga i asylprocessen.

Jämför reservation 28 (SD), 29 (V, MP), 30 (MP), 31 (C, MP) och 32 (V, MP).

Gällande rätt

Asylprocessen

För en flykting eller en statslös utlänning får det utfärdas en särskild pass-handling för resor utanför Sverige (resedokument). Ett resedokument ska återkallas om innehavaren upphör att vara flykting eller statslös (4 kap. 4 § UtL). Ett resedokument ska utfärdas med en giltighetstid om högst två år. Om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare resedokument ska giltighetstiden dock vara ett år, om inte särskilda skäl talar emot det. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare resedokument inom samma tid har varit föremål för missbruk. Ett resedokument får, när det utfärdas, förses med en anteckning om att innehavarens identitet inte är styrkt (2 kap. 8 § UtL).

Om en utlänning inte har någon handling som gäller som pass och saknar möjlighet att skaffa en sådan handling, får Migrationsverket utfärda ett främlingspass för honom eller henne (2 kap. 1 a § första stycket UtL). Om en utlänning har beviljats uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande eller beviljats skyddsstatusförklaring ska Migrationsverket utfärda ett främlingspass för utlänningen, om han eller hon inte kan få ett nationellt pass (2 kap. 1 a § andra stycket UtL). En ansökan om främlingspass ska enligt 2 kap. 1 b § UtL avslås om det inom de senaste fem åren före ansökan har utfärdats tre sådana pass för utlänningen och det inte finns särskilda skäl att bifalla ansökan. Detta gäller dock inte de fall som anges i 2 kap. 1 a § andra stycket UtL.

Ett främlingspass ska utfärdas med en giltighetstid om högst tre år. Om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare främlingspass ska giltighetstiden dock vara ett år, om inte särskilda skäl talar emot det. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare främlingspass inom samma tid har varit föremål för missbruk. Ett främlingspass får, antingen när det utfärdas eller senare, förses med en anteckning som begränsar dess giltighetsområde. För främlingspass som inte utfärdas enligt 2 kap. 1 a § andra stycket UtL ska giltighetsområdet begränsas om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare utfärdat främlingspass och särskilda skäl inte talar emot det. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare främlingspass inom samma tid har

varit föremål för missbruk. Ett främlingspass får, när det utfärdas, förses med en anteckning om att innehavarens identitet inte är styrkt (2 kap. 13 § Utlf). Migrationsverket ska återkalla ett främlingspass bl.a. om innehavaren får en annan handling som gäller som pass eller ska resa till sitt hemland (2 kap. 1 c § UtL).

Om en utlänning har ansökt om asyl i Sverige får Migrationsverket avgöra ett ärende utan muntlig handläggning endast om utlänningen förklaras vara flykting (13 kap. 1 § UtL). Inför den muntliga handläggningen hos Migrationsverket ska utlänningen tillfrågas om han eller hon föredrar en manlig eller kvinnlig utredare respektive tolk. Utlänningens önskemål ska tillgodoses om det är möjligt (8 kap. 9 c § Utlf).

Barn och unga i asylprocessen

I fall som rör ett barn ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver (1 kap. 10 § UtL och artikel 3 i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Med barn avses i utlänningslagen en person som är under 18 år (1 kap. 2 § UtL). När frågor om tillstånd enligt utlänningslagen ska bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet ska barnet höras om det inte är olämpligt. Den hänsyn ska tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar (1 kap. 11 § UtL).

I ärenden och mål om bl.a. avvisning och utvisning ska ett offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att det saknas behov av biträde. Om ärendet eller målet avser ett barn som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller som alternativt skyddsbehövande och barnet saknar vårdnadshavare här i landet ska ett offentligt biträde alltid förordnas (18 kap. 1 § UtL).

I lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (gymnasielagen) finns bestämmelser för vissa utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (tillfälliga lagen) som gällde t.o.m. den 19 juli 2021. Gymnasielagen upphörde att gälla den 20 januari 2025, men enligt övergångsbestämmelserna gäller 5 § i lagen fortfarande för en ansökan som registrerades hos Migrationsverket före den 20 januari 2025 om utlänningen har ett uppehållstillstånd som beviljats eller tidsbegränsats enligt vissa av de upphörda bestämmelserna och senast vid den tidpunkten har fullföljt sin utbildning. Enligt 5 § gymnasielagen ska en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt vissa bestämmelser när tiden för det tillståndet har löpt ut beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon dels har en anställning som uppfyller ett antal villkor, dels har fullföljt en av vissa utbildningar.

Motionerna

Asylprocessen

I kommittémotion 2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om begränsningar av främlingspass och resedokument. Motionärerna anför att rätten att få dessa handlingar måste begränsas. Det bör även bli lättare att vid behov bevilja handlingar med kortare giltighetstid eller med begränsat giltighetsområde.

I kommittémotion 2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 28 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge i uppdrag åt Migrationsverket att utvärdera och analysera sina genomförda satsningar med fokus på kvinnors våldsutsatthet. Motionärerna anger att det finns kvinnor som söker asyl på grund av hedersrelaterat våld men som får avslag för att Migrationsverket ofta saknar specifik kunskap om mäns våld mot kvinnor och barn och vilka uttryck det hedersrelaterade våldet kan ta sig. Några av dessa kvinnor tvingas leva gömda på grund av felaktiga bedömningar. I kommittémotion 2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka skyddet för hbtqi-personer i asylprocessen. Vidare föreslår motionärerna tillkännagivanden om att regeringen bör säkerställa att Migrationsverket kan erbjuda tolkar med hbtqi-kompetens (yrkande 16) och om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över rättssäkerheten inom asylprocesser (yrkande 17). Enligt motionärerna har de senaste åren visat att rättssäkerheten inte är god.

I motion 2024/25:1115 av Marlène Lund Kopparklint (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga en utredning om att införa en regel om att brottsregister ska kontrolleras i alla ärenden hos Migrationsverket. I motion 2024/25:2908 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ytterligare korta ned väntetiderna för de som kommer till Sverige så att de så snabbt som möjligt ska kunna ta ett jobb.

Nationell övervakningsmekanism

I motion 2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att en nationell övervakningsmekanism för grundläggande rättigheter bör få full möjlighet att övervaka asylprocesserna och ges tillräckliga resurser för att effektivt kunna bidra till ansvarsutkrävande.

Stärkt rättssäkerhet i asylprocessen

I kommittémotion 2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att stärka rättssäkerheten i asylprocessen. Motionärerna anför att asylbeslut måste vara korrekta och lagstiftningen förutsägbart för att åtgärder ska kunna vidtas för att öka återvändandet. Det är därför positivt att det tillsatts en utredning för att se över rättssäkerheten i asyl-

processen. Det är även bra att en utredning har sett över systemet med offentliga biträden, eftersom det har framkommit att vissa biträden inte fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredställande sätt. Förslagen i En översyn av vissa frågor om offentliga biträden (Ds 2023:14) bör enligt motionärerna beredas vidare.

Barn och unga i asylprocessen

I motion 2024/25:1268 av Adrian Magnusson (S) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ge familjehemsplacerade barn rätt till ett eget ombud vid asylprocesser.

I kommittémotion 2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om en översyn av utlänningslagens åldersgränser och vilka konsekvenser de har i syfte att stärka skyddet för ungdomar mellan 18 och 21 år. Vidare föreslår motionärerna tillkännagivanden om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen (yrkande 8) och om att i utlänningslagen stärka barnets rätt att komma till tals (yrkande 9). I yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta barnanpassade utredningsenheter på Migrationsverket och i yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om en tidsgräns för start av asylutredningar som rör barn. Gränsen bör sättas till två månader. Motionärerna anger att det i dag finns stora brister i handläggningen av ärenden där barn söker asyl och föreslår därför i yrkande 13 ett tillkännagivande om att inrätta en särskild inspektion för att säkerställa att Migrationsverkets rutiner och riktlinjer tillämpas rättssäkert och enhetligt. I yrkande 14 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och specifika asylskäl för gruppen.

I kommittémotion 2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) föreslås tillkännagivanden om att barnkonventionen ska få fullt genomslag i utlänningslagen (yrkande 1) och om att vid alla tillfällen ha barnets bästa i centrum (yrkande 2). Motionärerna anger att konventionen har fått ett bristfälligt utrymme i lagen, särskilt när det gäller att vid alla tillfällen se till barnets bästa. Principen bör få ytterligare och explicit genomslag i utlänningslagen och en utredning bör se över hur myndigheter rent praktiskt ska applicera bestämmelsen. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om barnspecifika asylskäl. Motionärerna anser att barnspecifik förföljelse måste integreras i migrationslagstiftningen och att det måste säkerställas att barn som ansöker om asyl bedöms utifrån ett individuellt perspektiv. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att stärka asylsökande barns rätt att återförenas med sina föräldrar. Försörjningskravet för familjeåterförening bör av den anledningen avskaffas. I yrkande 5 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att inte splittra familjer. När ett barn kommer till Sverige som anhörig till en förälder kan systemet med tidsbegränsade uppehållstillstånd leda till att familjen splittras när barnet fyllt 18 år, om inte barnet hunnit få permanent uppehållstillstånd. För att hantera bl.a. denna situation infördes en ytterligare humanitär skydds-

grund 2021. Denna skyddsgrund måste vara kvar. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att beslut om uppehållstillstånd ska utgå från ansöknings- tillfället och inte beslutstillfället när det gäller om personen ska betraktas som barn eller inte. Motionärerna anför att handläggningstiderna på Migrationsverket i många fall har varit så långa att de som ansökt som barn hunnit bli myndiga och därför bedöms utifrån kraven på vuxna som söker asyl. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att unga personer med stark anknytning till Sverige ska ges större möjligheter till uppehållstillstånd. Den humanitära grunden i utlänningslagen bör därför vara kvar och stärkas. I kommittémotion 2024/25:3065 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att uppdatera den nya gymnasielagen. Numera gäller att kraven för permanent uppehållstillstånd i lagen måste vara uppfyllda både vid ansökan och när Migrationsverket fattar sitt beslut. Enligt motionärerna bör lagen ändras så att permanent uppehållstillstånd beviljas om villkoren är uppfyllda när Migrationsverket fattar sitt beslut. I yrkande 18 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att ingen ska förlora rätten till permanent uppehållstillstånd enligt den nya gymnasielagen till följd av att Migrationsverket har haft olagligt långa handläggningstider. Regeringen bör enligt motionärerna agera för att detta inte ska kunna hända.

I motion 2024/25:133 av Magnus Jacobsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om en utredning av vilken inverkan barnkonventionen och annan lagstiftning om barn har haft vid prövningen av migrationsärenden.

Utskottets ställningstagande

Asylprocessen

Statskontoret har på uppdrag av regeringen sett över asylprocessen i syfte att stärka kvaliteten, enhetligheten och rättssäkerheten. I uppdraget ingick att bedöma i vilken utsträckning enhetlighet och rättssäkerhet upprätthålls i bedömningen av asylärenden och om Migrationsverket har den styrning och de arbetssätt som krävs för att göra det. Statskontoret anger i sin rapport *Många öar små* – Migrationsverkets styrning och uppföljning av den rättsliga kvaliteten i asylprocessen (2024:14) att det finns flera tecken på att enhetligheten brister på ett sätt som kan gå ut över rättssäkerheten. Av Migrationsverkets årsredovisning framgår att myndigheten därefter har intensifierat sitt arbete med att utveckla den rättsliga uppföljningen och riktar in sig på att stärka den centrala uppföljningen med hjälp av kvantitativa och kvalitativa metoder. Metoderna ska utvärderas och kommer eventuellt att kompletteras.

Regeringen har i Migrationsverkets regleringsbrev för 2025 gett myndigheten i uppdrag att vidta åtgärder för att se till att ärendehandläggningen är enhetlig och rättssäker. Utgångspunkten ska vara Statskontorets rapport. Regeringen understryker att det i rapporten konstateras att det är svårt att upprätthålla enhetligheten och rättssäkerheten i bl.a. hbtqi-ärenden. Uppdraget innefattar bl.a. att myndigheten ska förbättra sin förmåga att göra nationella

kvalitetsuppföljningar. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2025.

Mot ovanstående bakgrund anser utskottet att det saknas skäl att föreslå ett tillkännagivande om att utvärdera satsningar med fokus på våldsutsatta kvinnor, om ett stärkt skydd för hbtqi-personer eller om rättssäkerhet. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2024/25:1925 (V) yrkande 28 och 2024/25:1930 (V) yrkandena 15 och 17.

Yrkanden om begränsningar av främlingspass och resedokument, tolkar med hbtqi-kompetens och väntetider har behandlats tidigare av utskottet (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet avstyrkte yrkandena och riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag. Utskottet ser inte skäl att ändra sin bedömning i frågorna och avstyrker därmed motionerna 2024/25:1765 (SD) yrkande 7, 2024/25:1930 (V) yrkande 16 och 2024/25:2908 (M). Utskottet ser inte heller skäl att föreslå ett tillkännagivande om kontroll i brottsregistren och avstyrker därmed även motion 2024/25:1115 (M).

Nationell övervakningsmekanism

Utskottet kan som nämnts konstatera att ett arbete pågår för att se till att Migrationsverkets ärendehanläggning är enhetlig och rättssäker. Utskottet kan även notera att Utredningen om en översyn av mindre myndigheters uppgifter och organisering (Fi 2023:08) i februari 2025 lämnade sitt utredningsbetänkande En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag (SOU 2025:13), som omfattar ett förslag om att skapa en analys- och utvärderingsmyndighet med ansvar för systemtillsyn och effektivitetsgranskning inom bl.a. migrationsområdet. Utskottet ser därför inte skäl att föreslå ett tillkännagivande om en nationell övervakningsmekanism och avstyrker därmed motion 2024/25:3051 (MP) yrkande 13.

Stärkt rättssäkerhet i asylprocessen

Utskottet anser att det är viktigt för rättssäkerheten att offentliga biträdens arbete håller hög kvalitet. Inte minst i migrationsprocessen är det viktigt att det säkerställs att offentliga biträden har den kompetens som krävs för uppdraget.

Regeringskansliet gav i juli 2022 en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till vissa frågor om offentliga biträden i syfte att stärka rättssäkerheten i migrationsprocessen. Den 1 juni 2023 överlämnade utredaren promemorian En översyn av vissa frågor om offentliga biträden (Ds 2023:14). Promemorian har remissbehandlats och det finns nu ett utkast till lagrådsremiss i vilken det föreslås att lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2026. Utskottet anser därför att det saknas skäl att föreslå ett tillkännagivande om att stärka rättssäkerheten i asylprocessen och avstyrker därmed motion 2024/25:2949 (C) yrkande 9.

Barn och unga i asylprocessen

Ett par av motionsyrkandena om barn och unga i asylprocessen rör gymnasielagen. Utskottet konstaterar att gymnasielagen upphörde att gälla den 20 januari 2025 och kan inte ställa sig bakom ett förslag om att uppdatera lagen. Även om det av övergångsbestämmelserna framgår att vissa regler i lagen fortfarande gäller för vissa ansökningar som registrerades av Migrationsverket före den 20 januari 2025 anser utskottet inte heller att det finns skäl för ett tillkännagivande om Migrationsverkets handläggningstider i de aktuella ärendena. Utskottet avstyrker därmed motion 2024/25:3065 (MP) yrkandena 17 och 18.

Utskottet konstaterar att yrkanden om barnkonventionens genomslag och åldersgränserna i utlänningslagen, barnets bästa, en barnspecifik flyktinggrund och barnspecifika asylskäl, barnets rätt att komma till tals, ensamkommande flickor, återförening med föräldrar, familjesplittring, åldersgränser i utlänningslagen, uppehållstillstånd vid anknytning till Sverige, utredningsenheter och inrättande av en inspektion har prövats tidigare av utskottet. Utskottet avstyrkte yrkandena och riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet ser inte skäl att ändra sin bedömning i frågorna och avstyrker därmed motionerna 2024/25:133 (KD), 2024/25:1930 (V) yrkandena 7–9 och 11–14 samt 2024/25:3052 (MP) yrkandena 1–5, 7 och 8. Utskottet finner inte heller skäl att föreslå ett tillkännagivande om ombud för barn i asylprocessen och avstyrker därmed även motion 2024/25:1268 (S).

Mottagande av asylsökande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. mottagandevillkor för asylsökande, nivån på dagersättningen samt villkor för massflyktingar och ukrainska medborgare.

Jämför reservation 33 (V, MP), 34 (MP), 35 (S), 36 (C), 37 (MP) och 38 (C, MP).

Gällande rätt

Mottagande av asylsökande

I lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., förkortad LMA, finns bestämmelser om sysselsättning för och bistånd till bl.a. utlänningar som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting eller som alternativt skyddsbehövande. Bistånd lämnas i form av logi, dagersättning och särskilt bidrag (13 § LMA).

Migrationsverket får ge asylsökande m.fl. sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötseln av asylboenden och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull (4 § LMA).

Rätten till bistånd för vuxna som inte bor tillsammans med ett barn under 18 år upphör bl.a. när tidsfristen för frivillig avresa enligt avvisnings- eller utvisningsbeslutet löper ut eller, om det inte finns någon tidsfrist, när beslutet inte längre kan överklagas (11 § LMA).

Dagersättningen ska enligt 5 § förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror. Ersättningen ska även täcka utgifter för hälso- och sjukvård, tandvård samt läkemedel om inte annat följer av förordningen (1994:362) om vårdavgifter m.m. för vissa utlänningsar.

Av 6 § förordningen om mottagande av asylsökande m.fl. framgår att en reducerad dagsättning lämnas när fri mat ingår i inkvarteringen och att full dagsättning för ensamstående uppgår till 71 kronor och reducerad ersättning till 24 kronor, för sammanboende till 61 respektive 19 kronor och för barn till 37–50 kronor (beroende på ålder) respektive 12 kronor. För familjer som har fler än två barn lämnas hel dagsättning endast för de två äldsta barnen. För vart och ett av de yngre barnen lämnas dagsättning med hälften av det belopp som annars gäller.

Enligt 18 kap. 1 § UtL ska offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden om bl.a. avvisning och utvisning. Offentligt biträde ska alltid förordnas i mål och ärenden för barn som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet. Offentligt biträde ska också förordnas för ett barn som saknar vårdnadshavare här i landet om barnet har beviljats ny prövning. Offentligt biträde ska alltid förordnas för ett barn som hålls i förvar, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet.

Migrationsverket ska i samband med att en utlänning ansöker om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande informera utlänningen om bl.a. förfarandet och utlänningens rättigheter och skyldigheter (8 kap. 10 f § UtfF). Informationen ska lämnas på ett språk som utlänningen kan förstå.

I maj 2024 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1352 av den 14 maj 2024 om ändring av förordningarna (EU) 2019/816 och (EU) 2019/818 i syfte att införa screening för tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna (förordningen om ändringar för enhetlighet i samband med screening). Även Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (screeningförordningen) antogs i maj 2024. Screeningförordningen innehåller bestämmelser om kontroll och registrering av personer när det gäller identitet, säkerhet, hälsa och sårbarhet. I maj 2024 antogs också Europaparlamentets och rådets

förordning (EU) 2024/1348 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (asylprocedurförordningen). I förordningen finns bestämmelser om ett s.k. gränsförfarande efter att en screening genomförts (artikel 43). Gränsförfarandet är obligatoriskt i vissa fall (artikel 45). Det finns dock undantag från gränsförfarandet t.ex. för underåriga som inte utgör en säkerhetsrisk eller där nödvändigt stöd inte kan ges till sökande med särskilda mottagnings- eller förfarandebestånd (artikel 53). Medlemsstaterna blir skyldiga att inrätta en mekanism för att övervaka de grundläggande rättigheterna i samband med gränsförfarandet.

Enligt förordningen (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare har länsstyrelserna ansvar för insatser för asylsökande och personer med uppehållstillstånd i Migrationsverkets asylboenden. Insatserna innebär bl.a. att personernas kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden förstärks.

Villkor för ukrainska medborgare

Det s.k. massflyktsdirektivet kom till 2001 med syftet att det ska finnas ett regelverk att aktivera vid en massiv tillströmning av fördrivna personer från ett tredje land (rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta). Vid mötet i Europeiska unionens råd i mars 2022 fattades beslut om att aktivera massflyktsdirektivet (rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs). Detta innebär bl.a. att skyddsbehövande från Ukraina får ett tillfälligt skydd i EU i ett år med möjlighet till förlängning i ytterligare två år. Skyddet har förlängts t.o.m. den 4 mars 2026.

Massflyktsdirektivet har genomförts i svensk rätt (prop. 2001/02:185, bet. 2002/03:SfU4, rskr. 2002/03:47). Genomförandet innebär bl.a. att fördrivna personer beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd under den tid det tillfälliga skyddet gäller enligt rådets beslut.

Enligt 5 § lagen (2024:691) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall får en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd inte folkbokföras under de första tolv månaderna av uppehållstillståndens sammanlagda giltighetstid. Därefter ska utlänningen folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under ytterligare minst sex månader. Utlänningen anses då vara bosatt och omfattas bl.a. av reglerna om regionernas ansvar för att erbjuda hälso- och sjukvård och tandvård enligt 8 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen

(2017:30) respektive 5 § tandvårdslagen (1985:25). Statligt tandvårdsstöd kan lämnas till utgången av 2026 (1 kap. 5 § lagen [2008:145] om statligt tandvårdsstöd). Folkbokföringen innebär att utlänningen kan ta del av etableringsinsatser hos Arbetsförmedlingen. Det kan betalas ut etableringsersättning och i vissa fall etableringstillägg eller bostadsersättning om utlänningen uppfyller kraven för att ta del av dessa.

Vidare är utlänningar som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som arbetar i Sverige försäkrade för arbetsbaserade förmåner i socialförsäkringsbalken (SFB), t.ex. sjukpenning och arbetsskadeersättning (6 kap. 6 och 14 §§ SFB).

En förälder har också rätt till arbetsbaserade föräldrapenningförmåner för vård av barn som har beviljats uppehållstillstånd med eller efter tillfälligt skydd (11 kap. 8 § SFB).

Motionerna

Mottagande av asylsökande

I kommittémotion 2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om att 2016 års ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ska rivas upp. Ändringarna innebär att den som får avslag på sin asylansökan, undantaget barn och barnfamiljer, mister rätten till bistånd och boende.

I motion 2024/25:457 av Åsa Karlsson och Isak From (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att se över nivåerna på dagersättningen för asylsökande.

I motion 2024/25:2898 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ändra villkoren för vilken mat som ska eller får serveras på Sveriges boenden för asylsökande.

I motion 2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att goda levnadsförhållanden vid screening- och gränsförfarandet måste garanteras för alla. I yrkande 9 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om tillgång till information, tolk, juridisk hjälp, hälso- och sjukvård och utbildning vid screening- och gränsförfarandet.

Villkor för ukrainska medborgare

I kommittémotion 2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om ett ordnat mottagande av ukrainare på flykt undan Putins krig. Regeringen bör ta initiativ till en översyn av vilka anpassningar som behöver göras för att de ukrainska flyktingarnas vistelse och tillfälliga skydd i Sverige ska bli så bra som möjligt.

I kommittémotion 2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning som ser över vilka rättigheter den som omfattas av massflyktsdirektivet ska ha om direktivet aktiveras igen. I yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att höja dagersättningen för massflyktingar som flytt från Ukraina. Motionärerna

anför att dessa personer under mycket lång tid måste leva på den begränsade dagersättning som asylsökande får under begränsad tid. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att de personer som beviljats uppehållstillstånd som massflyktingar ska ges en möjlighet att stanna kvar i Sverige permanent.

I kommittémotion 2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att höja dagersättningen för asylsökande och ukrainska flyktingar som får skydd enligt massflyktsdirektivet. Även i yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om höjd dagersättning.

I motion 2024/25:24 av Magnus Jacobsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om hur massflyktsdirektivets upphörande skulle påverka ukrainare som bor och verkar i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Mottagande av asylsökande

Även om antalet asylsökande som kommer till Sverige minskar kan utskottet konstatera att antalet asylsökande som kommer till EU har ökat och både 2023 och 2024 uppgick till över 1 miljon. Enligt utskottet behöver arbetet med omläggningen till en ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik fortsätta. Utskottet anser att mottagandet av asylsökande ska ske under ordnade former och vara utformat på ett sådant sätt att det främjar en effektiv asylprocess och ett välfungerande återvändande.

Utskottet kan konstatera att det i mars 2025 infördes lagändringar som innebär en ny ordning för asylsökandes boende och en lagreglering av Migrationsverkets uppdrag att anordna samhällsintroduktion (prop. 2024/25:49, bet. 2024/25:SfU11, rskr. 2024/25:136). Det infördes också en skyldighet för asylsökande att delta i samhällsintroduktion.

Utskottet noterar att Utredningen om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande i sitt slutbetänkande SOU 2024:68 föreslår en ny lag, mottagandelagen. De som omfattas av mottagandelagen föreslås under vissa förutsättningar ha rätt till logi samt ekonomiskt bistånd i form av dagersättning, särskilt bidrag och en ny sorts ersättning som kallas för övergångsersättning, för utläningar som beviljats uppehållstillstånd så att det inte blir något glapp. Utredningen föreslår även att dagersättningen, i stället för fasta belopp, ska fastställas som en andel av riksnormen för försörjningsstöd som ska täcka personliga kostnader och beräknas enligt procentsatser som regeringen fastställer i förordning. Förslaget innebär att det införs en koppling till försörjningsstödet som i sin tur är kopplat till konsumentprisindex. Utredningen har också utvärderat konsekvenserna av 2016 års förändringar av reglerna om när rätten till bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. upphör. Utredningen bedömer att de förändringar av rätten till bistånd som infördes 2016 inte har uppnått sitt syfte, bl.a. att öka gruppens incitament för att frivilligt lämna landet. Utredningen föreslår därför i viss utsträckning en återgång till de villkor som rådde före 2016. Det innebär att även vuxna utan barn som har ett verkställbart beslut om avvisning eller utvisning ges rätt till bistånd under vissa villkor, till dess

att de lämnar landet. Förslagen har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

När det gäller bl.a. mottagandeförhållanden under screening- och gränsförfarandet noterar utskottet att de nyligen beslutade två förordningarna om screening samt asylprocedurförordningen ska tillämpas fr.o.m. sommaren 2026. Ett nytt omarbetat mottagandedirektiv ska genomföras senast den 12 juni 2026. Screeningförfarandet inbegriper bl.a. en preliminär hälsokontroll, en preliminär sårbarhetskontroll, identifiering eller verifiering av identitet, registrering av biometriska uppgifter och en säkerhetskontroll. Screeningen ska utföras vid lämpliga platser som anvisats av varje medlemsstat (artikel 8 i screeningförordningen). Däremot reglerar inte screeningförordningen i detalj hur screeningen ska gå till. Genom asylprocedurförordningen blir det obligatoriskt för medlemsstaterna att i vissa fall tillämpa ett gränsförfarande. Utskottet noterar att en oberoende övervakningsmekanism kommer att se till att de grundläggande rättigheterna respekteras under screeningsprocessen och gränsförfarandet. Utskottet noterar också att det finns bestämmelser om bl.a. offentligt biträde i 18 kap. UtL samt om informationsgivning i 8 kap. UtIF. Utskottet noterar även att en utredare tillsattes i november 2024 för att analysera och ta ställning till behovet av att anpassa svensk rätt till de aktuella rättsakterna i migrations- och asylpakten och lämna nödvändiga författningsförslag (HR2024/02368). Där utrymme finns för medlemsstaterna att välja om regler ska tillämpas föreslås en ansvarsfull och restriktiv reglering där utgångspunkten är den miniminivå som följer av EU-rätten. Utredaren ska bl.a. analysera och ta ställning till behovet av ytterligare regler för att säkerställa att ensamkommande barn åtföljs och bistås av en företrädare eller en person som tillfälligt tar tillvara barnets intressen i enlighet med rättsakterna. Uppdraget ska redovisas senast den 21 november 2025. Dessutom noterar utskottet att Minimivåutredningen (dir. 2023:137) har fått tilläggsdirektiv (dir. 2024:115). Utredaren ska analysera och ta ställning till behovet av att anpassa svensk rätt till bestämmelser i migrations- och asylpakten som avser rättslig rådgivning, rättsligt bistånd och biträde. Uppdraget delredovisades i betänkandet Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt (SOU 2025:31), vilket nu är ute på remiss. Uppdraget ska slutredovisas senast den 2 oktober 2025.

Mot bakgrund av det som nämnts ovan anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om att den som får avslag på sin asylansökan inte bör mista rätten till bistånd och boende eller om nivån på dagsättningen. Inte heller bör det göras några tillkännagivanden om bl.a. mottagandeförhållanden vid det framtida screening- och gränsförfarandet.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2024/25:457 (S), 2024/25:1930 (V) yrkande 23, 2024/25:2898 (M) och 2024/25:3051 (MP) yrkandena 8 och 9.

Villkor för ukrainska medborgare

När det gäller ukrainska medborgare som vistas i Sverige med stöd av reglerna i massflyktsdirektivet kan utskottet konstatera att lagändringar nyligen trätt i kraft för att dessa personer ska kunna folkbokföras tidigare. Detta innebär att de kan erbjudas etableringsinsatser och få etableringssättning. Dessutom omfattas de av regionernas ansvar för att erbjuda hälso- och sjukvård samt tandvård. Vidare kan de ha rätt till arbetsbaserad föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. När en utlänning med tillfälligt skydd folkbokförs upphör han eller hon att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande. En person som inte kan klara sin försörjning har då i stället möjlighet att ansöka om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen.

Utskottet noterar också att regeringen har tillsatt en kommitté om en ny modell för kvalificering till socialförsäkringsförmånerna (dir. 2023:149). Kommittén ska bl.a. analysera och ta ställning till på vilket sätt personer som kommer till Sverige som nyanlända ska kvalificera sig till förmåner enligt socialförsäkringsbalken, särskilt de bosättningsbaserade förmånerna. Enligt tilläggsdirektiv (dir. 2024:71) ska uppdraget redovisas senast den 30 april 2025.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om bl.a. en översyn av de rättigheter som massflyktingar ska ha om direktivet aktiveras igen eller om en möjlighet att stanna kvar permanent genom ett spårbyte.

Utskottet avstyrkte förra året flera motionsyrkanden som är identiska med eller liknar de yrkanden som nu är aktuella. Det handlar bl.a. om ett ordnat mottagande av ukrainare och en höjd dagersättning för massflyktingar. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet gör nu ingen annan bedömning.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2024/25:24 (KD), 2024/25:2949 (C) yrkandena 15, 16 och 18, 2024/25:3025 (S) yrkande 12 och 2024/25:3052 (MP) yrkandena 10 och 21.

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. återvändande och förvar.

Jämför reservation 39 (S), 40 (V, MP), 41 (C) och 42 (SD).

Gällande rätt

Enligt 8 kap. 21 § UtL ska ett beslut om avvisning eller utvisning innehålla en tidsfrist inom vilken utlänningen frivilligt ska lämna landet. Tidsfristen är två veckor om utlänningen avvisas och fyra veckor om utlänningen utvisas.

Om det finns särskilda skäl får en längre tidsfrist bestämmas. I vissa fall ska ingen tidsfrist för frivillig avresa bestämmas, bl.a. om det finns risk för att utlänningen avviker.

Migrationsverket får enligt 8 kap. 19 § UtlL besluta att verkets beslut bl.a. om avvisning efter en asylansökan får verkställas även om det inte har fått laga kraft (avvisning med omedelbar verkställighet), om det är uppenbart att det inte finns grund för asyl och att uppehållstillstånd inte heller ska beviljas på någon annan grund (uppenbart ogrundad ansökan). Det får endast anses uppenbart att det inte finns grund för asyl om

1. utlänningens uppgifter saknar betydelse för prövningen av ansökan
2. utlänningens uppgifter saknar tillförlitlighet eller
3. utlänningen kommer från ett säkert ursprungsland enligt en förteckning över sådana länder och han eller hon är medborgare i det landet eller är en statslös person som tidigare har haft sin vanliga vistelseort där, och inte har lagt fram några allvarliga skäl för att landet inte ska anses som ett säkert ursprungsland för honom eller henne.

Det framgår av 10 kap. 1 § UtlL att en utlänning som har fyllt 18 år får tas i förvar t.ex. om det är fråga om att förbereda eller genomföra verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning. Ett sådant beslut om förvar får fattas endast om det annars finns en risk att utlänningen bedriver brottslig verksamhet i Sverige, avviker, håller sig undan eller på annat sätt hindrar verkställigheten.

För en utlänning som fyllt 18 år finns det särskilda maxtider för förvar (10 kap. 4 § UtlL). Dessutom finns det bestämmelser om ny prövning av förvar med muntlig förhandling inom vissa tidsfrister (10 kap. 9 och 11 §§ UtlL).

Ett barn får tas i förvar om

1. det är sannolikt att barnet kommer att avvisas av Polismyndigheten eller avvisas med omedelbar verkställighet av Migrationsverket eller om det är fråga om att förbereda eller genomföra verkställigheten av ett sådant beslut
2. risken är uppenbar att barnet annars håller sig undan och därigenom äventyrar en verkställighet som inte bör fördröjas och
3. det inte är tillräckligt att barnet ställs under uppsikt.

Ett barn får också tas i förvar om

1. det är fråga om att förbereda eller genomföra verkställigheten av ett beslut om avvisning
2. det vid ett tidigare försök att verkställa beslutet inte visat sig tillräckligt att barnet ställts under uppsikt (10 kap. 2 § UtlL).

Ett barn får inte skiljas från båda sina vårdnadshavare genom att barnet eller vårdnadshavaren tas i förvar. Ett barn som inte har någon vårdnadshavare i Sverige får tas i förvar endast om det finns synnerliga skäl (10 kap. 3 § UtlL).

Ett barn får inte hållas i förvar längre tid än 72 timmar eller om det finns synnerliga skäl ytterligare 72 timmar (10 kap. 5 § UtlL).

Av 10 kap. 6 § UtL följer att en utlänning som har fyllt 18 år i stället för att tas i förvar får ställas under uppsikt. Samma sak gäller barn enligt 10 kap. 7 § UtL. Enligt 1 kap. 8 § UtL ska lagen tillämpas så att en utlännings frihet inte begränsas mer än vad som är nödvändigt i varje enskilt fall.

Enligt 11 kap. 2 § UtL ska en utlänning som hålls i förvar vistas i sådana lokaler som har ordnats särskilt för detta ändamål. Migrationsverket har ansvaret för sådana lokaler.

Ett beslut om förvar eller uppsikt får överklagas särskilt och utan begränsning i tid till en migrationsdomstol (14 kap. 9 § UtL).

Enligt 12 kap. 22 § UtL upphör ett beslut om avvisning eller utvisning som inte har fattats av allmän domstol att gälla fem år från det att utlänningen har lämnat landet i enlighet med beslutet, s.k. preskription. Om beslutet har förenats med ett förbud mot att återvända till Sverige med längre giltighetstid upphör beslutet om avvisning eller utvisning att gälla först när tiden för återreseförbudet går ut.

Enligt den nyligen beslutade asylprocedurförordningen får sökande vars ansökan behandlas inom ramen för ett påskyndat prövningsförfarande som huvudregel inte stanna kvar i landet under överklagandeprocessen (artikel 68.3 i asylprocedurförordningen).

Migrationsverket får bevilja uppehållstillstånd om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen (12 kap. 18 § UtL).

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas om det finns ett hinder, som inte är bestående, mot att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs (5 kap. 11 § UtL).

Enligt 1 § förordningen (2008:778) om återetableringsstöd för vissa utlänningar får Migrationsverket efter ansökan besluta om statligt bidrag (återetableringsstöd) till en utlänning som har fått avslag på sin asylansökan och avser att återvända självmant till ett land som på grund av svåra motsättningar har mycket begränsade förutsättningar att återetablera återvändande. Det krävs dessutom att det ska framstå som sannolikt att utlänningen kommer att tas emot i det land han eller hon avser att återvända till. Enligt 6 § samma förordning får återetableringsstöd betalas ut med 30 000 kronor för den som har fyllt 18 år och med 15 000 kronor för den som inte har fyllt 18 år, dock med högst 75 000 kronor per familj. Återetableringsstöd lämnas i mån av tillgång på medel (5 § samma förordning).

Enligt 5 kap. 12 § UtL får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utlänning som behöver vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU. I 21 a § LVU anges att beslut om vård med stöd av den lagen inte hindrar beslut om avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen. Av samma paragraf andra stycket framgår att vård med stöd av lagen upphör när ett beslut om avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen har verkställts.

Straff

Bestämmelser om straff återfinns i 20 kap. UtlL. Till böter döms en utlänning som uppsåtligen eller av oaksamhet uppehåller sig i Sverige utan föreskrivet tillstånd, utan att utlänningen har ansökt om ett sådant tillstånd (20 kap. 1 § UtlL). I ringa fall ska åtal för brott enligt denna paragraf inte väckas annat än om det är motiverat från allmän synpunkt.

Till fängelse i högst ett år eller, om brottet är ringa, till böter döms en utlänning som uppsåtligen uppehåller sig i Sverige fastän han eller hon enligt ett verkställt beslut om utvisning enligt 8 a kap. UtlL inte har haft rätt att återvända hit (20 kap. 2 § UtlL).

Till fängelse i högst två år eller, när omständigheterna är mildrande, till böter döms den som genom att dölja en utlänning eller genom någon annan sådan åtgärd uppsåtligen hjälper utlänningen att olovligen uppehålla sig i Sverige, en annan EU-stat eller Island, Norge, Schweiz eller Liechtenstein, om detta görs i vinstsyfte (20 kap. 7 § UtlL).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att intensifiera arbetet med återvändande. Motionärerna anför att det måste finnas fler tydliga målsättningar för verksamheten. I yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att etablera bättre samarbeten om återtagande med tredjeländer. Enligt motionärerna kan det ske genom sambandspersoner på plats som bidrar till att förbättra kommunikationen och öka förståelsen.

I kommittémotion 2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att utvisningar av tvångsomhändertagna barn förutsätter godkännande av socialnämnden. I yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en strategi för återvändandepolitiken som bygger på erfarenheter av vad som fungerar och där migrationspolitikens mål samverkar. Bland annat bör återetableringsstödet utökas. Rådgivning efter avslag på asylansökan och inför återvändandet bör anpassas efter behov. I yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag utifrån Upphållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription (SOU 2017:84), bl.a. ett förtydligande av lagstiftningen så att den vars avvisnings- eller utvisningsbeslut inte kan verkställas av skäl som ligger utanför individens kontroll beviljas uppehållstillstånd.

I kommittémotion 2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att återvändandet av personer som fått avslag ska vara effektivt, sammanhållet och humant. Motionärerna öppnar för att se över om fotboja kan vara ett alternativ till förvar.

I kommittémotion 2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att genomföra de förslag som lagts fram i SOU 2017:84 om praktiska verkställighetshinder. I motion 2024/25:3051 av

Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att förutsättningarna för att sätta en individ i förvar tydligt bör regleras i lag, så att det endast används när det är strikt nödvändigt och under så kort tid som möjligt. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att barn i enlighet med barnkonventionen aldrig ska placeras i förvar. I yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige ska se till att alla som överklagat ett beslut om att återvända får stanna till dess att ärendet slutgiltigt avgjorts.

I motion 2024/25:2719 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att göra det obligatoriskt att genomföra PCR-tester i situationer som så kräver för att exempelvis kunna genomföra utvisningar. I motion 2024/25:2871 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten till avtal om mottagande med länder där vi i dag inte har avtal för att underlätta hanteringen vid utvisning. I motion 2024/25:2379 av Arin Karapet (M) föreslås ett tillkännagivande om att överföra Migrationsverkets förvarsverksamhet till gränspolisens för att renodla myndigheternas uppdrag och effektivisera återvändandet.

Straff

I kommittémotion 2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att bestraffa illegal migration. Enligt motionärerna bör bestämmelserna om straff för illegal vistelse skärpas i Sverige. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att kriminalisera undanhållandet av illegala migranter. Motionärerna anför att den som döljer en utlänning eller genom någon annan åtgärd uppsåtligt hjälper utlänningen att olovligt uppehålla sig i Sverige eller en annan medlemsstat ska kunna dömas för brott även om det inte görs i vinstsyfte. Straffet för detta brott bör vidare skärpas.

I motion 2024/25:33 av Torsten Elofsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att överträdelse av återreseförbud ska omfattas av påföljd likt 20 kap. 2 § UtL, dvs. fängelse i högst ett år.

Utskottets ställningstagande

En förutsättning för en långsiktigt hållbar migrationspolitik är att personer som saknar skyddsskäl eller av andra skäl inte har laglig rätt att vistas i Sverige lämnar landet. Utskottet noterar att de nya regler om bl.a. preskription som trädde i kraft den 1 april 2025 (prop. 2024/25:92, bet. 2024/25:SfU17, rskr. 2024/25:158) ger bättre förutsättningar för ett effektivt återvändande. Tidigare kunde en utlänning stanna kvar i landet och hålla sig undan verkställighet så länge att avlägsnandebeslutet preskriberades. Nu gäller i stället ett beslut om avlägsnande i fem år från det att utlänningen har lämnat landet, eller längre om det finns ett återreseförbud som löper. Återreseförbud bestäms till högst fem år eller till en längre tidsperiod om utlänningen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning och säkerhet. Vidare har möjligheten till s.k. spårbyte från asyl till arbete avskaffats. Den tidigare möjligheten till spårbyte minskade

enskildas incitament att förbereda sig på att återvända och försvårade återvändandearbetet för myndigheterna.

Utskottet noterar även att Utredningen om stärkt återvändandeverksamhet i november 2024 lämnade betänkandet Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll (SOU 2024:80), vilket för närvarande är under beredning. I betänkandet föreslås bl.a. ett utökat informationsutbyte, nya befogenheter för att klarlägga en utlännings identitet och provtagning inför verkställighet av avlägsnandebeslut.

I en motion föreslås att förvarsverksamheten bör överföras till gränspolisen. Utskottet noterar att när Migrationsverket (då Statens invandrarverk) övertog ansvaret för förvarsverksamheten från polisen 1997 (prop. 1996/97:147, bet. 1996/97:SfU11, rskr. 1996/97:246) var skälet en renodling av myndigheternas ansvarsområden och en koncentration på det som kan uppfattas som respektive myndighets kärnverksamhet. Utskottet gör inte någon annan bedömning nu.

Utskottet noterar att 2023 års förvarsutredning i betänkandet Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar (SOU 2025:16) lämnat förslag om en förbättrad EU-rättslig anpassning när det gäller uppsikt och förvar. Det föreslås längre förvarstider men samtidigt stärkta rättigheter till offentligt biträde. Bland annat föreslås en förstärkt uppsikt genom elektronisk övervakning. Förslagen är för närvarande ute på remiss.

När det gäller frågan om omedelbar verkställighet vid påskyndat förfarande noterar utskottet att en utredare (HR2024/02368) ska analysera och bedöma om påskyndade förfaranden medför ett behov av författningsändringar. Utredaren ska bedöma om det bör införas undantag från asylsökandes rätt att vistas i Sverige.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden bl.a. om reglering av förvar, om att barn aldrig ska placeras i förvar eller om att alla ska ha rätt att stanna kvar i landet under tiden för överklagande. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2024/25:2379 (M), 2024/25:2719 (M), 2024/25:2871 (M) och 2024/25:3051 (MP) yrkandena 6, 7 och 12.

Utskottet avstyrkte förra året flera motionsyrkanden som är identiska med eller liknar de yrkanden som nu är aktuella. Det handlar bl.a. om att intensifiera arbetet med återvändandet, samarbete med tredjeländer om återtagande, att utvisningar av tvångsomhändertagna barn ska förutsätta godkännande av socialnämnden, en strategi för återvändandepolitiken och praktiska verkställighetshinder. Även frågor om ett effektivt, sammanhållet och humant återvändande behandlades. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet gör nu ingen annan bedömning. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2024/25:1930 (V) yrkandena 10, 22 och 24, 2024/25:2949 (C) yrkande 12, 2024/25:3025 (S) yrkandena 8 och 11, samt 2024/25:3052 (MP) yrkande 9.

Straff

Utskottet avstyrkte förrförra året ett par motionsyrkanden som är identiska med de yrkanden som nu är aktuella. Det handlar bl.a. om straff vid olovlig vistelse. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2022/23:SfU15, prot. 2022/23:93). Utskottet gör nu ingen annan bedömning. Därmed avstyrker utskottet motion 2024/25:1765 (SD) yrkandena 1 och 2.

Utskottet avstyrkte förra året en motion om straff för överträdelse av återreseförbud. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet gör nu ingen annan bedömning. Därmed avstyrker utskottet motion 2024/25:33 (KD).

Svenskt medborgarskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om att korta handläggningstiderna i medborgarskapsärenden och om att förbjuda flerfaldiga medborgarskap i vissa fall.

Jämför reservation 43 (S), 44 (SD) och 45 (MP).

Gällande rätt

Svenskt medborgarskap

I lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, förkortad MedbL, finns regler om förvärv av svenskt medborgarskap. Medborgarskap kan förvärvas vid födseln, genom adoption, genom anmälan eller efter ansökan (naturalisation). Naturalisation ställer krav på att vissa förutsättningar är uppfyllda.

I lagstiftningen finns ett s.k. hemvistkrav som innebär att en utlänning efter ansökan kan beviljas medborgarskap om han eller hon har varit bosatt i Sverige viss tid. Det uppställs också krav på att utlänningen har

- styrkt sin identitet
- fyllt 18 år
- permanent uppehållstillstånd
- haft och kan förväntas ha ett hederligt levnadssätt (11 § MedbL).

Det finns särskilda bestämmelser om undantag från villkoren för naturalisation (dispens). Dispens får beviljas om sökanden tidigare har varit svensk medborgare, är gift eller sambo med en svensk medborgare eller om det finns andra särskilda skäl till det (12 § MedbL).

Även för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan uppställs vissa villkor.

Frågor om medborgarskap enligt denna lag prövas av den myndighet som regeringen bestämmer (22 § MedbL). Migrationsverket prövar ärenden om

svenskt medborgarskap efter anmälan eller ansökan enligt lagen om svenskt medborgarskap, 6 § medborgarskapsförordningen (2001:218).

Om ett ärende som har inletts av en enskild part inte har avgjorts i första instans senast inom sex månader, får parten enligt 12 § förvaltningslagen (2017:900) skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet. Myndigheten ska inom fyra veckor från den dag då en sådan begäran kom in antingen avgöra ärendet eller i ett särskilt beslut avslå begäran. Ett beslut att avslå en begäran om att ärendet ska avgöras får överklagas till den domstol eller förvaltningsmyndighet som är behörig att pröva ett överklagande av avgörandet i ärendet. Myndighetens prövning får begäras av parten vid ett tillfälle under ärendets handläggning.

Barns medborgarskap

Ett barn kan förvärva svenskt medborgarskap på olika sätt. Till exempel förvärvar ett barn svenskt medborgarskap vid födseln om en förälder till barnet är svensk medborgare eller en avliden förälder till barnet var svensk medborgare vid sin död (2 § MedbL). Ett barn som inte har fyllt tolv år och som adopteras av en svensk medborgare blir vid adoptionen svensk medborgare om vissa krav är uppfyllda (4 § MedbL).

Vidare förvärvar ett barn som har fötts i Sverige och som sedan födseln är statslöst svenskt medborgarskap genom anmälan av den eller de som har vårdnaden om barnet, om barnet har permanent uppehållstillstånd och hemvist här i landet (6 § MedbL). Detsamma gäller för barn som har permanent uppehållstillstånd i Sverige och hemvist här i landet sedan 3 år eller, om barnet är statslöst, 2 år. Om barnet har fyllt 12 år och har utländskt medborgarskap krävs det för förvärv av svenskt medborgarskap att barnet samtycker till det (7 § MedbL). Ytterligare möjligheter till förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan finns i medborgarskapslagen.

En svensk medborgare förlorar sitt svenska medborgarskap när han eller hon fyller 22 år, om han eller hon

- är född utomlands
- aldrig haft hemvist i Sverige
- inte heller varit här under förhållanden som tyder på samhörighet med landet.

På ansökan som görs innan den svenska medborgaren fyller 22 år får dock medges att medborgarskapet behålls (14 § MedbL).

Den som är eller önskar bli utländsk medborgare får på ansökan befrias från sitt svenska medborgarskap. Befrielse får vägras om det finns anledning att anta att sökanden själv inte vill befrias från sitt svenska medborgarskap. Den som har hemvist i Sverige får också vägras befrielse om det finns andra särskilda skäl. Om sökanden inte redan är utländsk medborgare ska det som villkor för befrielsen från svenskt medborgarskap krävas att han eller hon inom en viss tid förvärvar medborgarskap i ett annat land (15 § MedbL).

Som förutsättning för barns befrielse från svenskt medborgarskap enligt 15 § MedbL gäller att befrielsen inte bedöms stå i strid med barnets bästa. Vid den bedömningen ska hänsyn tas till barnets åsikter med beaktande av barnets ålder och mognad. Om barnet har fyllt tolv år krävs dessutom att barnet samtycker till befrielsen, om han eller hon inte är varaktigt förhindrad att lämna samtycke på grund av sjukdom eller något annat liknande förhållande (15 a § MedbL).

Motionerna

Svenskt medborgarskap

I kommittémotion 2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att korta handläggningstiderna hos Migrationsverket. Tidigare besparingskrav har lett till personalneddragningar, vilket har fått effekten att handläggningstiderna för olika typer av medborgarskapsärenden har förlängts kraftigt. Även om Migrationsverkets anslag har ökat behöver regeringen fokusera på att minska handläggningstiderna. I motion 2024/25:1695 av Tomas Eneroth och Monica Haider (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att vidta åtgärder för att effektivisera medborgarskapsprocessen.

I kommittémotion 2024/25:1764 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om ett moratorium för medborgarskap. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om förbud mot flerfaldigt medborgarskap i vissa fall. Regeringen bör tillsätta en utredning om ett sådant förbud t.ex. när det gäller länder som är fientligt inställda till Sverige och har bedrivit spioneri, sabotage eller omstörtande verksamhet här. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om anmälningsplikt för flerfaldiga medborgarskap.

I motion 2024/25:2720 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över hur ett språktest kan utformas och införas som en del i att få svenskt medborgarskap.

Barns medborgarskap

I kommittémotion 2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att barn som olovligen förts ut ur landet inte automatiskt ska utskrivas från folkbokföringen och förlora sina svenska medborgarskap. I kommittémotion 2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att utöka möjligheten för barn som saknar uppehållstillstånd, barn födda utomlands och barn med okänt medborgarskap att bli svenska medborgare.

I motion 2024/25:1013 av Kerstin Lundgren (C) föreslås ett tillkännagivande om att utreda en ändring i 14 § medborgarskapslagen så att rätten att behålla sitt medborgarskap inte ska kräva ansökan före 22-årsdagen utan att

medborgarskapet i stället ska kunna upphävas först efter ansökan för ”barn” som lever utomlands när de fyller 22 år.

Utskottets ställningstagande

Svenskt medborgarskap

Det är viktigt att värna det svenska medborgarskapet. Det bör tillmätas stor betydelse, såväl rättsligt som symboliskt.

Utskottet noterar att Migrationsverket enligt ett uppdrag i sitt regleringsbrev för 2025 ska arbeta för att upptäcka potentiella säkerhetshot i ärendeprovningen, särskilt inom medborgarskapsprovningen. I januari 2025 lämnade regeringen även ett uppdrag till Migrationsverket att skyndsamt vidta ytterligare och kraftfulla åtgärder för att säkerställa att förfarandet och de krav som uppställs i regleringen av ärenden om medborgarskap upprätthålls (Ju2025/00019). Syftet är att så långt som möjligt motverka att personer som utgör en säkerhetsrisk eller som lever i Sverige under falsk identitet beviljas medborgarskap, t.ex. genom muntlig utredning i ärenden om medborgarskap.

När det gäller frågan om att korta handläggningstiderna i medborgarskapsärenden noterar utskottet att det i Migrationsverkets årsredovisning (s. 89 f.) anges att myndigheten under 2024 genomförde utvecklingsinsatser i syfte att effektivisera handläggningen och höja säkerheten i beslutsfattandet, öka säkerheten i informationsöverföringen till Skatteverket samt anpassa verksamhets- och systemstöd till ny lagstiftning. En ordning där två beslutsfattare gemensamt fattar beslut om medborgarskap infördes 2023 och detta fortsatte att genomföras under 2024 för att minska risken för otillåten påverkan. Lika många ärenden avgjordes 2024 som 2023, och fler ärenden avgjordes än vad som kom in. Den genomsnittliga handläggningstiden i medborgarskapsärenden var dock 425 dagar 2024 jämfört med 413 dagar 2023. Verksamheten påverkades under 2024 fortsatt av att ett stort antal personer begärde att Migrationsverket skulle avgöra medborgarskapsärenden som blivit äldre än sex månader enligt 12 § förvaltningslagen. Antalet öppna ärenden minskade visserligen med ca 9 000, men de öppna ärendena blev samtidigt äldre, eftersom utrymmet för att arbeta med de äldsta ärendena där det saknades en begäran om avgörande var litet.

Utskottet noterar vidare att Riksrevisionen granskat om Migrationsverkets hantering av medborgarskapsärenden är effektiv (RiR 2025:5). Riksrevisionen rekommenderar regeringen att bl.a. vidta åtgärder för att hantera negativa konsekvenser av möjligheten till begäran om avgörande i medborgarskapsärenden. Riksrevisionen rekommenderar Migrationsverket att bl.a. se över och utveckla sin målstyrning för att minimera oskäligt långa dröjsmål.

I en motion föreslås att ett förbud mot flerfaldiga medborgarskap i vissa fall ska utredas. Utskottet noterar att den parlamentariskt sammansatta utredningen 2023 års fri- och rättighetskommitté i sitt betänkande Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter (SOU 2025:2) föreslår att det ska få föreskrivas att medborgare med dubbelt medborgarskap ska kunna frångå det

svenska medborgarskapet i vissa fall. Det handlar t.ex. om högförräderi, krigsanstiftan, spioneri, uppror och landsförräderi. Förslagen är för närvarande ute på remiss.

Utskottet noterar också att Utredningen om skärpta krav för att förvärva svenskt medborgarskap i sitt betänkande Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1) bl.a. föreslår att det ska krävas längre hemvisttid i Sverige för att förvärva svenskt medborgarskap. Även kravet på utlänningens skötsamhet och levnadssätt för att förvärva medborgarskap ska skärpas. Betänkandet har varit ute på remiss och förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden bl.a. om att korta handläggningstiderna i medborgarskapsärenden eller om att tillsätta en utredning om att förbjuda flerfaldigt medborgarskap i vissa fall.

Utskottet avstyrkte förra året flera motionsyrkanden som är identiska med eller liknar de yrkanden som nu är aktuella. Det handlar bl.a. om ett tillfälligt stopp för medborgarskap och om anmälningsplikt för flerfaldiga medborgarskap. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet gör nu ingen annan bedömning.

Därmed avstyrks motionerna 2024/25:1695 (S), 2024/25:1764 (SD) yrkandena 1–3, 2024/25:2720 (M) och 2024/25:3025 (S) yrkande 14.

Barns medborgarskap

Utskottet noterar att lagändringar om stärkt skydd i ärenden om befrielse från svenskt medborgarskap infördes så sent som i oktober 2024 (prop. 2023/24:107, bet. 2023/24:SfU15, rskr. 2023/2024:207). Avsikten var att barn som befinner sig i en utsatt situation inte ska tvingas att mot sin vilja avsäga sig sitt svenska medborgarskap. Som utskottet uttalade i det nämnda betänkandet förutsätts det att Migrationsverket och övriga berörda myndigheter anpassar sin verksamhet till förslaget för att stärka bl.a. handläggningsrutiner och myndighetsföreskrifter.

Utskottet noterar vidare att det i betänkande Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1) föreslås att tidsfristen för att ansöka om bibehållande av svenskt medborgarskap tas bort. Det ska inte längre krävas att en svensk medborgare ansöker om att få behålla sitt svenska medborgarskap innan han eller hon fyller 22 år. Betänkandet har varit ute på remiss och förslagen bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att beredningen av ärendet bör avvaktas och ser inte skäl för riksdagen att nu göra ett tillkännagivande om att svenska medborgare som är födda utanför Sverige och aldrig varit bosatta här i landet inte ska behöva ansöka om att få bibehålla sitt svenska medborgarskap före 22 års ålder.

Utskottet avstyrkte förra året två motionsyrkanden som är identiska med yrkanden som nu är aktuella. Det handlar bl.a. om att utöka möjligheten för barn utan uppehållstillstånd att bli svenska medborgare. Riksdagen ställde sig

bakom utskottets förslag (bet. 2023/24:SfU14, prot. 2023/24:119). Utskottet gör nu ingen annan bedömning.

Därmed avstyrks motionerna 2024/25:1013 (C), 2024/25:2618 (MP) yrkande 27 och 2024/25:3052 (MP) yrkande 24.

Reservationer

1. Migration och asylopolitik, punkt 1 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1 och 4 samt

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 4 och 8 samt

avslår motionerna

2024/25:515 av Josef Fransson (SD),

2024/25:810 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1,

2024/25:1294 av Staffan Eklöf (SD),

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 3,

2024/25:2118 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M),

2024/25:2408 av Magnus Resare (M) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2619 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 2,

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 22,

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 14,

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 3–5, 10, 11 och 15,

2024/25:3098 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2024/25:3152 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Människor på flykt ska få skydd, men ska söka asyl i det första säkra land de kan nå. Sverige ska därmed i normalfallet ta emot asylsökande enbart i en situation då ett krig eller en djupare kris har brutit ut i något av våra grannländer eller i vårt omedelbara närområde, som i Ukraina. Om en sådan kris eller ett sådant krig skulle inträffa är det nödvändigt att Sverige har en väl fungerande beredskap när det gäller såväl lagstiftning som infrastruktur.

Begreppet asyl utgår från att personer inte kan återvända till sitt hemland på grund av skyddsskäl. Det har dock blivit vanligt att personer som utger sig för att vara på flykt likväl reser till sitt hemland. Att återvända till det land man flytt från utgör skäl för att återkalla skyddet. Detta görs emellertid alltför sällan, huvudsakligen för att Migrationsverket inte nås av uppgifter om

utlandsvistelsen. Sverige har tidigare haft olika former av anmälnings-skyldigheter för utlänningar och flera EU-länder har en sådan anmälnings-skyldighet vid utlandsresor. En sådan ordning bör införas och skulle för Sveriges del innebära ett första steg mot att aktivt bekämpa asylfusk.

I vissa fall är det inte möjligt att utvisa utlänningar till deras hemland. För att hantera sådana fall bör avtal slutas med säkra tredjeländer, dit utlänningar kan utvisas. Att utlänningen har en anknytning till tredjelandet i fråga ska inte vara avgörande, så länge det inte uppenbarligen strider mot Sveriges inter-nationella åtaganden. Regeringen måste anstränga sig för att få till dessa avtal och vid behov använda sig av dels internationellt bistånd, dels handelsrela-tioner för att få till ett fungerande samarbete. Detta kan också med fördel genomföras på EU-nivå, där flera länder föreslagit liknande modeller.

Den rättsliga figuren ställning som varaktigt bosatt (VABO) infördes i Sve-rige 2006 på grund av ett EU-direktiv. I Sverige förenas VABO med perma-nent uppehållstillstånd. VABO bör i stället förenas med ett tidsbegränsat uppe-hållstillstånd om fem år, enligt EU-rättens minimikrav. Regeringen bör i det fortsatta arbetet på EU-nivå arbeta för att VABO-direktivet förändras, så att medlemsstaterna får större möjlighet till tidsbegränsning.

2. Migration och asylpolitik, punkt 1 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 3 och
avslår motionerna

2024/25:515 av Josef Fransson (SD),

2024/25:810 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1,

2024/25:1294 av Staffan Eklöf (SD),

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 1 och 4,

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 4 och 8,

2024/25:2118 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M),

2024/25:2408 av Magnus Resare (M) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2619 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 2,

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 22,

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 14,

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 3–5, 10, 11 och 15,

2024/25:3098 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2024/25:3152 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Utlänningslagen ska rättvist och rättssäkert leva upp till innehållet och andemeningen i de konventioner som Sverige är bundet av. Tillfälliga lagen gjorde inte, och förändringarna i utlänningslagen gör inte heller, asyltagstiftningen mer långsiktigt hållbar, human, effektiv och rättssäker – snarare tvärtom. Därför behövs en återgång till utlänningslagen som den såg ut innan tillfälliga lagen trädde i kraft. Regeringen bör återkomma med förslag om detta.

3. Migration och asylpolitik, punkt 1 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 14 och
avslår motionerna

2024/25:515 av Josef Fransson (SD),

2024/25:810 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1,

2024/25:1294 av Staffan Eklöf (SD),

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 1 och 4,

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 4 och 8,

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 3,

2024/25:2118 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M),

2024/25:2408 av Magnus Resare (M) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2619 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 2,

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 22,

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 3–5, 10, 11 och 15,

2024/25:3098 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2024/25:3152 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Det är viktigt att personer som kommer till Sverige, t.ex. för att söka asyl, och som kan utgöra en risk för rikets säkerhet upptäcks. Migrationsverkets och Säpos arbete med detta måste prioriteras.

4. Migration och asylpolitik, punkt 1 (MP)

av Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:810 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1,

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 22 och

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 3–5, 10, 11 och 15 samt

avslår motionerna

2024/25:515 av Josef Fransson (SD),

2024/25:1294 av Staffan Eklöf (SD),

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1 och 4,

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 4 och 8,

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 3,

2024/25:2118 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M),

2024/25:2408 av Magnus Resare (M) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2619 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 2,

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 14,

2024/25:3098 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2024/25:3152 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Personer som har arbetat för utländska styrkor i Afghanistan förföljs av talibannerna. Sverige har i två omgångar vidarebosatt medarbetare till de svenska styrkorna men ca 50 personer som uppfyller kraven blev inte vidarebosatta. Regeringen bör snarast fatta de beslut som krävs för att dessa personer och deras familjer ska få skydd i Sverige. Vidare bör en utredning tillsättas som bl.a. lämnar förslag på ett system för att i akuta situationer bidra till snabb evakuering av journalister och andra röstbärare.

Arbetet med genomförandet av EU:s asyl- och migrationspakt kommer att pågå i EU:s medlemsstater under de kommande två åren. Regeringen har meddelat att den ska anpassa den svenska migrationspolitiken till EU:s nya miniminivå, vilket riskerar att innebära grova kränkningar av människors grundläggande fri- och rättigheter. Sverige måste upprätthålla rättssäkerheten och respektera rätten att söka asyl. Regeringens målsättning bör vara att Sverige ska ge ett humant och rättssäkert skydd till människor som behöver

flykting, förföljelse och förtryck samt att människor på flykt ska ha rimliga chanser att söka och få skydd och goda förutsättningar att etablera sig i samhället.

En del i migrationspakten innebär att asylsökande som kommer till EU:s yttre gräns inte ska släppas in i EU; i stället ska de bo i asylcenter vid gränsen där deras asylskäl ska snabbutredas. Snabbspåren innebär bl.a. att personer från länder med liten andel godkända asylansökningar ska genomgå en påskyndad asylprocess. Detta riskerar att leda till att individuella skyddsskäl inte beaktas i tillräcklig utsträckning. Sverige bör därför undvika tillämpningen av påskyndade gränsförfaranden i nationell rätt och bör inte acceptera konceptet med tredjeländer, eftersom det bygger på tanken att en individuell prövning av en persons asylskäl inte är nödvändig så länge personen kommer från ett visst land.

I dag finns mycket få möjligheter för flyktingar att ta sig till EU och Sverige på ett legalt och säkert sätt. Med migrationspaktens nya regler är risken överhängande att denna situation förvärras. Fler lagliga och säkra vägar för människor på flykt att söka asyl behövs för att få stopp på de livsfarliga flyktresorna och ta makten från människosmugglarna. Detta kan göras genom familjeåterförening, arbetskraftsinvandring eller invandring för studenter.

5. **Översyn av utlänningslagen, punkt 2 (V, MP)**

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

Vid en återgång till utlänningslagen som den såg ut innan tillfälliga lagen trädde i kraft bör situationen för de som drabbats av de senaste årens migrationspolitik åtgärdas. Det finns flera brister i den tidigare lydelsen av utlänningslagen som borde ses över vid en återgång. En återgång kräver också särskilda övergångsbestämmelser för att t.ex. hantera återgången till permanenta uppehållstillstånd som huvudregel. Vid en återgång till utlänningslagens lydelse före den 20 juli 2016 bör regeringen återkomma med förslag på en översyn av lagen och nödvändiga övergångsbestämmelser.

6. Regularisering, punkt 3 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

Det behövs en tydligare reglering i lagstiftningen för de som levt i Sverige under lång tid utan tillstånd, en form av regularisering. Bland annat behövs en långsiktigt hållbar lösning för de som omfattas av de s.k. gymnasireglerna, men också för andra som drabbats av lång väntan, ovisshet och rättsosäkra asylprocesser. Regeringen bör utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som levt i Sverige under en längre tid oavsett tidigare uppehållsrättslig status.

7. Permanent uppehållstillstånd, punkt 4 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Arber Gashi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 5 och
avslår motion
2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 23.

Ställningstagande

Den tidigare socialdemokratiska regeringen tillsatte en särskild utredare för att lämna förslag som innebär att det ska ställas krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för att beviljas permanent uppehållstillstånd. Utredningen presenterade betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25) den 29 maj 2023. I utredningsbetänkandet lämnas förslag på hur språk- och samhällskunskapskrav ska utformas och kontrolleras samt vilka

undantag som ska kunna göras från kraven. Utredningsbetänkandet har varit föremål för remissbehandling. Regeringen bör gå vidare med förslagen och återkomma till riksdagen med en proposition.

8. Permanent uppehållstillstånd, punkt 4 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 23 och avslår motion

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Tidsbegränsade uppehållstillstånd skapar bl.a. ökad psykisk ohälsa, försvårar möjligheterna att bearbeta och behandla trauman samt leder till en sämre etableringsprocess, eftersom ovissheten om framtiden gör det svårt för många nyanlända med tidsbegränsat uppehållstillstånd att fokusera på arbete och studier. Tidsbegränsade uppehållstillstånd leder till att barn tvingas välja mellan utvisning eller att gå under jorden när de blir myndiga. Permanent uppehållstillstånd behöver återinföras.

9. Uppehållstillstånd vid ömmande omständigheter, punkt 5 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Efter förslag i propositionen Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl (prop.

2023/24:18) begränsades möjligheten att bevilja uppehållstillstånd av humanitära skäl genom en lagändring som trädde i kraft den 1 december 2023. Sverige bör dock ha en mänsklig och välkomnande flyktingpolitik i enlighet med de konventioner som Sverige har skrivit under och som gör det möjligt att få uppehållstillstånd av humanitära skäl utan kraftiga begränsningar. Lagändringarna med anledning av proposition 2023/24:18 bör rivas upp.

10. Upphållstillstånd för barn vid ömmande omständigheter, punkt 6 (V, C, MP)

av Tony Haddou (V), Martina Johansson (C) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8.

Ställningstagande

En återgång bör ske till den tidigare lagstiftningen som innebär att kraven för uppehållstillstånd för barn enligt den humanitära grunden ska vara lägre än för vuxna. Barn ska kunna beviljas uppehållstillstånd om det finns särskilt ömmande omständigheter.

11. Krav på hederligt levnadssätt, punkt 7 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Arber Gashi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 15 och
avslår motionerna
2024/25:1710 av Jamal El-Haj (-) och
2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

Regeringen avser att utreda förutsättningarna för att återinföra möjligheten att utvisa utlänningar från Sverige på grund av bristandeandel. Begreppet bristandeandel fasades ut ur utlänningslagen 1989 med motiveringen att det inte längre användes i den praktiska tillämpningen och att begreppet ansågs obsolet. Begreppet bristandeandel bör anses som förlegat och inte tillämpas i modern rätt. En stram migrationslagstiftning gynnas inte av inslag som är tveksamma från rättssäkerhetssynpunkt och som bygger på skiftande moraluppfattningar om vad som ska anses lämpligt eller olämpligt. När människor tvingas, luras eller hotas i syfte att utnyttjas på olika sätt, t.ex. för sexuella ändamål, innebär det en grov kränkning av de mänskliga rättigheterna. Prostituerade brottsutsatta ska inte likställas med brottslingar. I utlänningslagen och andra lagar som rör migration bör det vara tydligt att det är brottsliga handlingar som kan leda till att uppehållstillstånd inte beviljas eller till utvisning.

12. Krav på hederligt levnadssätt, punkt 7 (V, C, MP)

av Tony Haddou (V), Martina Johansson (C) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 26 och avslår motionerna

2024/25:1710 av Jamal El-Haj (-) och

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 15.

Ställningstagande

Prostitution ska inte betraktas som bristandeandel, inte anses vara en brist i levnadssätt och inte betraktas som oärlig försörjning. Kvinnor som har varit offer för prostitution ska inte nekas uppehållstillstånd av dessa skäl utan skyddas och få stöd, för att därmed kunna vara med i rättsprocessen och sätta stopp för de kriminella människohandlarna.

13. Utökat informationsutbyte, punkt 8 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Arber Gashi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 7 och

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 16 och 17 samt avslår motionerna

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 13,

2024/25:3050 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP),

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 25,

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 76 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Den tidigare regeringen arbetade aktivt med åtgärder för att motverka skuggsamhället och för att öka återvändandet av personer som inte har fått sin asylansökan beviljad. Statliga och kommunala myndigheter samt de som jämställs med myndigheter bör få förutsättningar att utbyta sekretessbelagda uppgifter i större utsträckning än i dag. Förslagen om möjligheter att utöka informationsutbytet som presenterades i departementsskrivelsen Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13) bör i allt väsentligt genomföras. Lagstiftningen ska dock inte bidra till ett angiverisamhälle där lärare och vårdpersonal tvingas lägga tid på angiveri i stället för på sina jobb. Sådana regler riskerar dessutom att förstärka den mycket ansträngda personalsituationen inom vård, skola och omsorg eftersom många anställda kommer att vilja söka sig till andra yrken på grund av att de inte vill ägna sig åt angiveri på arbetsplatsen. Valfärdens anställda – inom sjukvården och utbildningsväsendet – ska undantas från informationsplikten.

14. Utökat informationsutbyte, punkt 8 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3050 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP),

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 25 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5 och
avslår motionerna

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 13,

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 7,

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 16 och 17 samt

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 76.

Ställningstagande

En angiverilag underlättar inte för människor att ta sig ur skuggsamhället utan riskerar att minska de få kontaktytor som papperslösa har med samhället och driva dem ännu längre bort. Förslag om en s.k. angiverilag har mött starka protester från de fackföreningar som organiserar läkare, sjuksköterskor, omsorgspersonal, bibliotekarier, lärare, socialsekreterare och andra medarbetare i välfärden. Att förplikta människor genom lag att bryta mot sin grundläggande yrkesetik urholkar tilliten till välfärdens institutioner. Ett angiverisystem bör inte införas.

15. Utökat informationsutbyte, punkt 8 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 13 och

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 76 och

avslår motionerna

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 7,

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 16 och 17,

2024/25:3050 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP),

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 25 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Det är rimligt att vissa myndigheter, exempelvis Skatteverket, kan lämna information till Migrationsverket om de påträffar en person som vistas i landet utan uppehållstillstånd. Utgångspunkten bör vara att myndigheter samverkar och kan dela information i de fall det är relevant. Det finns emellertid yrkesgrupper som aldrig bör omfattas av anmälningsplikt, exempelvis lärare och läkare. Vidare ska en anmälningsplikt aldrig omfattas av straffansvar.

16. Underrättelseskyldighet, punkt 9 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Utlänningsrättens mest grundläggande funktion är att utöva kontroll över invandringen. Kontrollen kan gälla t.ex. uppehållstillstånd eller passinnehav. Som en del av denna kontroll finns det olika skyldigheter för t.ex. Skatteverket och Arbetsförmedlingen att anmäla till Migrationsverket om de kommer i kontakt med en utlänning inom ramen för sitt arbete. Tidigare fanns det i Sverige en anmälningsskyldighet för enskilda som upplät en bostad åt eller anställde en utlänning. Bostadsanmälningskyldigheten avskaffades i 1989 års utlänningsförordning (1989:547) för att de administrativa kostnaderna var för höga. Däremot behölls möjligheten i lag för regeringen att vid behov återinföra skyldigheten. Sedan dess har Sverige fått problem med bl.a. utanförskap och ett växande skuggsamhälle. Det finns även t.ex. begränsade möjligheter att veta var asylsökande bor och Migrationsverket saknar ofta en adress i studerandeärenden. Det finns goda skäl att återinföra bostadsanmälningskyldigheten. Kostnaderna skulle dessutom i dag inte bli så höga som tidigare. Kontrollen bör ha vissa undantag, t.ex. för nordbor samt medborgare i EU- och EES-länderna. Eftersom regeringen bemyndigats att själv förordna i frågan bör saken kunna utredas och ett snabbt beslut kunna fattas om att återinföra bostadsanmälningskyldighet.

Bostadsanmälningskyldigheten hade tidigare en motsvarighet när det gällde anställningar. Också denna skyldighet avskaffades i 1989 års utlänningslag (1989:529), men återinfördes delvis 2008 och i större utsträckning

2013 som en följd av ny EU-lagstiftning. Arbetsgivare ska dock endast underätta Skatteverket. Eftersom Skatteverket saknar tillgång till den centrala utlänningsdatabasen, liksom särskild kompetens på migrationsområdet, måste myndigheten kontakta Migrationsverket i dessa frågor. En mer rimlig ordning vore att Migrationsverket får ansvar för anmälningsplikten. Eftersom frågan regleras i förordning och inte i lag bör regeringen snarast fatta beslut om att en arbetsgivare som anställer en utlänning ska vara skyldig att anmäla detta till Migrationsverket.

17. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 10 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 3 samt

avslår motionerna

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–4, 8 och 9,

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 5–7, 10 och 21 samt

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 22.

Ställningstagande

Migrations- och flyktingkrisen under 2015 tydliggjorde att bestämmelserna i den s.k. Dublinförordningen inte fungerar. Dublinförordningen kräver att EU-länder aktivt registrerar asylsökande i en europeisk databas, så att den asylsökande inte kan söka asyl i ett annat EU-land. Många länder följer inte regelverket. Sverige bör inom EU arbeta för att reformera EU-rätten, så att alla länder fullt ut kan tillämpa principen om första säkra land. Sverige bör t.ex. kunna stoppa asylsökande vid Öresund, om de redan befinner sig i eller kommer direkt från det säkra landet Danmark. Även andra länder i EU ska ha rätt att agera så. Det är sannolikt att problemen med människosmuggling och sekundära förflyttningar skulle kvarstå trots genomförandet av en princip om första säkra land. På sikt bör därför ett mottagande utanför EU utredas, och regeringen bör arbeta för en sådan lösning inom EU-samarbetet.

18. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 10 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–4, 8 och 9 samt

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 22 samt
avslår motionerna

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 2 och 3 samt

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 5–7, 10 och 21.

Ställningstagande

EU:s flyktingpolitik är i stort behov av reformer, men i en helt annan riktning än den i vilken EU-kommissionens förslag pekar. Sverige bör inom EU verka för en flyktingpolitik som säkerställer att asylrätten och dess andemening respekteras och följs samt värnar mänskliga rättigheter. Sverige bör inom EU söka samarbete med de medlemsstater som vill ha en mer välkomnande och human flyktingpolitik och motverka alla beslut som innebär att asylrätten och flyktingars mänskliga rättigheter kränks. Sverige bör också verka för att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp. Regeringen bör även verka för att de skyddssökande på de grekiska öarna vidarebosätts inom EU och att förhållandena i lägren förbättras kraftigt under tiden.

Av de förslag från EU-kommissionen som lagts fram på migrationsområdet är det bara vidarebosättningsförordningen som syftar till att förbättra möjligheten för människor på flykt att få asyl i Europa. Förordningen bör säkerställa att EU täcker minst 25 procent av UNHCR:s vidarebosättningsbehov per år. Sverige bör verka för att förordningen inte används till att avtal sluts likt det mellan EU och Turkiet eller till inrättandet av s.k. humanitära mottagningsprogram.

Dublinförordningen, som fastställer kriterier och tillvägagångssätt för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en asylansökan, har bidragit till att de EU-länder som flyktingar först kommer till har tvingats att ta ett mycket stort ansvar för människor på flykt. Omfördelningen av asylsökande från dessa länder har inte fungerat. Dublinförordningen försvårar således såväl solidaritet mellan länder som för de enskilda människor som tvingats att fly och vars rätt till asyl måste säkerställas. Regeringen bör därför verka för att inom migrationspolitiken säkerställa en fungerande och rättvis fördelning av ansvar som utgår från människors säkerhet och grundläggande

fri- och rättigheter. Erfarenheterna vid mottagandet av ukrainska flyktingar visar också att det blir både bättre för flyktingarna och enklare för länderna att på ett bra sätt ordna mottagandet om det är mer fördelat. Ökade möjligheter att omplacera asylsökande samt att avskaffa, eller åtminstone försvaga principen om första säkra land är den enda metoden för att på ett meningsfullt och effektivt sätt fördela ansvaret för asylmottagandet mellan medlemsländerna. Regeringen bör därför också verka för detta inom EU-samarbetet.

19. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 10 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 5–7, 10 och 21 samt avslår motionerna

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–4, 8 och 9,

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 3 samt

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 22.

Ställningstagande

Migrationspakten innehåller ett nytt sätt att hantera asylansökningar vid EU:s yttre gräns. Det är bra att hanteringen av asylansökningar effektiviseras; dock bör den kontinuerligt följas upp av EU-kommissionen för att säkerställa rätts-säkerheten i den individuella prövning som asylprocessen ska bygga på. EU:s asylbyrå bör även se över hur de asylbeslut som medlemsstaterna fattar kan bli mer enhetliga. Migrationspakten är ett viktigt steg framåt och behöver nu komma på plats. I det fortsatta arbetet bör regeringen verka för att alla EU-länder ska ta gemensamt ansvar för asylsökande som söker skydd i unionen, inte att länder ska kunna köpa sig fria från ansvar. Vidare är det av stor vikt att negativa effekter minimeras och mänskliga rättigheter värnas när EU sluter avtal med tredjeländer.

Vissa EU-länder erbjuder möjligheten för tredjelandsmedborgare att köpa medborgarskap. Det handlar t.ex. om Malta, Bulgarien och Cypern. Systemet kallas för ”medborgarskap genom investering” och innebär stora intäkter till statskassan för dessa länder. Samtidigt utnyttjas systemet av kriminella som köper medborgarskap och sedan får tillgång till hela EU. Medborgarskaps-försäljningen är en uppenbar säkerhetsrisk i unionen och regeringen bör driva

på för att EU vidtar åtgärder för att lösa problematiken med att unionens medlemsländer säljer medborgarskap till tredjelandsmedborgare.

20. Klimatflyktingar, punkt 11 (C, MP)

av Martina Johansson (C) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 30.

Ställningstagande

Antalet människor i världen som drabbas av klimatförändringar kommer att öka. Det behövs därför hållbara och långsiktiga lösningar för att trygga framtiden för klimatflyktingar. Regeringen bör därför verka för att skyndsamt skapa sådana lösningar både globalt och på EU-nivå.

21. Lagliga vägar, punkt 12 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 6, 7, 15 och 16 samt

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1, 14 och 16 samt avslår motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

EU:s asyl och migrationspakt kommer att försvåra livet för människor på flykt och innebära rättsosäkra asylprocesser och påskyndade asylbeslut som inskränker rätten till en individuell prövning. I motsats till detta behövs en migrationspolitik som skapar säkra och lagliga vägar till EU. Redan i dag finns det mycket få möjligheter för flyktingar att ta sig till EU och Sverige på ett legalt och säkert sätt. Till exempel går det inte att söka asyl i Sverige från

utlandet. För att söka asyl tvingas de flesta betala betydande summor till människosmugglare och utsätta sig för stora faror.

Det behövs därför lagliga och säkra vägar för människor på flykt att söka asyl för att få stopp på de livsfarliga flyktresorna och ta makten från de människosmugglare som utnyttjar människor som är på flykt. Detta kan göras genom ett utökat kvotflyktingsystem och regler om vidarebosättning och genom att verka för ett system med humanitära visum eller asylvisum inom EU. Det är orimligt att människor ska behöva riskera sina liv för att kunna leva ett liv i säkerhet och frihet. Utfärdande av asylvisum, som komplement till det traditionella sättet att söka asyl, bör därför ses som en viktig möjlighet att skapa lagliga vägar för att söka skydd undan förföljelse. Regeringen bör därför verka för att EU möjliggör införande av asylvisum.

Situationen för de flyktingar som befinner sig i Libyen är fruktansvärd och EU har fokuserat sitt engagemang i Libyen på att stoppa flyktingar från att ta sig in i Europa. Sverige bör därför genom EU och UNHCR agera för en snabb evakuering och vidarebosättning av asylsökande från Libyen och verka för att relationer med Libyen bygger på full respekt för asylrätten och mänskliga rättigheter. Sedan USA:s tillbakaträdande och talibanernas maktövertagande har situationen i Afghanistan förvärrats ytterligare. Den humanitära situationen är extremt ansträngd, fler afghanska medborgare behöver vidarebosättas och möjligheterna att söka skydd i andra länder måste stärkas. Regeringen bör därför agera för att underlätta för människor som flyr Afghanistan att få skydd i Europa.

Vidare bör regeringen verka för att transportörsansvaret avskaffas eftersom det medför att flyktingar tvingas vända sig till smugglare för att resa över Medelhavet, med livet som insats.

22. Lagliga vägar, punkt 12 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 6, 7, 15 och 16 samt

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1, 14 och 16.

Ställningstagande

En fungerande migrationspolitik på EU-nivå förutsätter att människor inte längre riskerar sina liv för att ta sig hit och söka asyl. Därför behöver fler lagliga sätt att söka asyl komma på plats. Under flera års tid har ett antal olika lösningar diskuterats på EU-nivå för att människor som på egen hand väljer att söka skydd inte ska behöva ta sig in till unionen på farliga. Dessa förslag, t.ex. att ge människor möjlighet att söka asyl utanför EU eller mottagandeavtal mellan EU-länder och tredjeländer likt det som ingåtts mellan Italien och Albanien, som diskuteras och i vissa fall genomförts av enskilda länder har stora risker. För att hantera situationen bör det på EU-nivå tas fram en strategi för sök- och räddningsinsatser på Medelhavet med utgångspunkt i att människor i första hand ska få skydd genom säkra och lagliga vägar.

Därutöver behöver lagliga sätt som är långsiktigt hållbara för att ge skyddsbehövande skydd ses över.

23. Kvotflyktingar, punkt 13 (V, C, MP)

av Tony Haddou (V), Martina Johansson (C) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 1.

Ställningstagande

UNHCR har bedömt att ca 2,4 miljoner människor kommer att behöva vidarebosättning under 2024. EU lovade under 2024 att ta emot 15 000 personer, dvs. 0,5 procent av de människor i världen som har störst behov av skydd. Viljan och kapaciteten för EU att hjälpa är således betydligt mindre än det behov av skydd som finns i världen. Regeringen ska därför vara drivande i att EU ska ta emot fler kvotflyktingar och att det tas fram en strategi för att uppmuntra och stärka incitamenten för EU-länder att ta emot kvotflyktingar.

24. EU:s viseringspolitik, punkt 14 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 14 och

2024/25:3043 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

Visumkrav riktade mot länder där det pågår krig eller omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter är en viktig del av EU:s politik för att stänga flyktingar och andra skyddsbehövande ute. Detta är ett allvarligt hot mot asylrätten. EU:s lista över visumpfiktiga länder bör därför förkortas, och visumkrav ska inte användas för att stänga ute flyktingar.

Vidare strider Israels bosättningspolitik mot internationell humanitär rätt, underminerar tvästatslösningen och bidrar till en förhöjd konfliktnivå. Tydligare markeringar från regeringen och sanktioner mot Israel, som borde ha varit på plats sedan länge, har uteblivit. Regeringen bör därför verka för att stoppa visumfriheten till Sverige för israeliska bosättare.

25. Anhöriginvandring, punkt 15 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 30 och

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19 samt avslår motion

2024/25:2718 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

Reglerna för anhöriginvandring bör underlättas i nationell lagstiftning så att alla familjer har rätt att återförenas. När möjligheten till familjeåterförening begränsas leder det till att personer som vill ta sig till Sverige, vanligtvis kvinnor och barn, blir utlämnade till flyktingsmugglare och livsfarliga resor. För de individer som redan befinner sig i Sverige innebär begränsade villkor för familjeåterförening en risk för psykisk ohälsa och försämrade möjligheter till integrering och etablering. Alla som beviljas uppehållstillstånd i Sverige ska ha rätt och möjlighet att återförenas med sin familj. Barn bör inte hållas åtskilda från sina föräldrar.

Vidare måste skyddet för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet stärkas. Ingen ska utvisas för att han eller hon lämnar en relation som bygger på hedersförtryck.

26. Vissa ändringar i rätten till familjeåterförening, punkt 16 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1 och 18–20 samt

bifaller delvis motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 20.

Ställningstagande

Den 1 december 2023 infördes skärpningar av villkoren för anhöriginvandring. Åldersgränsen för att neka uppehållstillstånd på grund av anknytning höjdes och möjligheterna till undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring, när anknytningspersonen är alternativt skyddsbehövande, begränsades. Dessa lagändringar har negativa effekter för de individer som drabbas. De försvårar möjligheten till bl.a. familjeåterförening. De påverkar i synnerhet barn och barns rättigheter. Regeringen bör återkomma med förslag till lagändringar för att riva upp dessa skärpningar.

Rätten till familjeåterförening är i dag inskränkt genom både lagstiftning och praktiska hinder. För att få rätt att återförenas med en familjemedlem som har fått uppehållstillstånd i Sverige måste den som är kvar i sitt hemland intervjuas vid en svensk ambassad. Flera svenska ambassader har inte hanterat ansökningar om familjeåterförening sedan en tid tillbaka. Medborgare i dessa länder tvingas därmed vända sig till beskickningar i andra länder, ofta med långa väntetider och begränsade möjligheter till inresa. På så vis begränsas möjligheterna till familjeåterförening även för de som uppfyller de högt ställda lagkraven. Regeringen bör återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas.

Utlänningslagen innehåller en 18-årsregel som innebär att uppehållstillstånd på grund av anknytning mellan föräldrar och barn endast beviljas om barnet är under 18 år. Denna bestämmelse är onödigt snäv. Om en person i familjen har skyddsbehov är det sannolikt att samma sak gäller även för övriga i familjen. Relationen mellan föräldrar och barn är för de flesta livslång, och det är orimligt att kräva att den ska avslutas just för att barnet hunnit fylla 18

år. En utvidgning av denna bestämmelse gör det dessutom möjligt att ge fler människor skydd utan att de behöver riskera livet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att ta bort 18-årsregeln i utlänningslagen.

Tidigare fanns en s.k. sista länken-bestämmelse i utlänningslagen som innebar att om en enda familjemedlem var kvar i hemlandet kunde han eller hon beviljas uppehållstillstånd för att komma till Sverige och leva med den övriga familjen. Det finns åtskilliga exempel på kvarvarande, åldriga föräldrar som har separerats från sina vuxna barn på grund av att den typen av familjeåterförening har omöjliggjorts. Sista länken-bestämmelsen måste återinföras och regeringen bör återkomma med förslag om detta.

27. Vissa ändringar i rätten till familjeåterförening, punkt 16 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 20,
bifaller delvis motion
2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1 och
avslår motion
2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 18–20.

Ställningstagande

Alternativt skyddsbehövande bör undantas från försörjningskravet för familjeåterförening under de tre första månaderna efter beviljat uppehållstillstånd, detta för att undvika familjesplittring.

28. Asylprocessen, punkt 17 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 7 och avslår motionerna
2024/25:1115 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 28,
2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 15–17 och
2024/25:2908 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Mycket fusk förekommer kring utfärdandet och användningen av främlingspass och resedokument. Rätten att beviljas dessa handlingar måste därför begränsas. Även andra bestämmelser om resehandlingar måste göras strängare, så att det blir lättare att vid behov bevilja handlingar med kortare giltighetstid eller med begränsat giltighetsområde. Allt detta bör skyndsamt utredas, i synnerhet förenligheten med EU-rätten och folkrätten.

29. Asylprocessen, punkt 17 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 28 och
2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 15–17 och avslår motionerna
2024/25:1115 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 7 och
2024/25:2908 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Rättsosäkerheten är utbredd i hbtqi-asylärenden. Förvaltningsrättsliga principer om enhetlighet och förutsebarhet måste uppfyllas och regeringen bör göra mer för att stärka rättssäkerheten. Bland annat ska sökandens självidentifikation vara utgångspunkt vid utredning, prövning och bedömning i hbtqi-asylärenden. Idén om att det är möjligt att objektivt fastställa någons sexuella läggning eller könsidentitet och krav på och förväntningar om att vissa erfarenheter ska ha ägt rum samt kravet på att den sökande ska redogöra för och beskriva

dessas måste överges. Hänsyn ska i stället tas till sökandens personliga förutsättningar, situation och omständigheter och kravet på att den asylsökande ska ha känt eller åtminstone måste reflektera kring olikhet, stigma och skam måste upphöra. Migrationsverket bör få en tydlig instruktion om och krav på kvalitetssäkring, få i uppdrag att utbilda personalen och föra statistik över hbtqi-asylärenden, och det bör vidare tillsättas en utredning om rättssäkerheten i ärendena. Regeringen bör återkomma med förslag om att stärka skyddet för hbtqi-personer i asylprocessen på det beskrivna sättet.

Det är viktigt att den tolk som Migrationsverket anlitar i förekommande fall har sådan kompetens om hbtqi-frågor att tolken kan bemöta den asylsökande på ett respektfullt sätt samt behärskar hbtqi-relevanta ord. Regeringen bör säkerställa att Migrationsverket kan erbjuda tolkar med hbtqi-kompetens.

Regeringen bör tillsätta en utredning av rättssäkerheten för att granska asylprocessens alla delar och ta hänsyn till det som skiljer asylärenden från andra förvaltningsrättsliga processer och beslut. Utredningen bör särskilt studera hur förutsättningarna för extra utsatta och marginaliserade grupper kan förbättras och likställas med övriga grupper. Utredningen bör inte vara parlamentarisk.

Det finns kvinnor som söker asyl på grund av hedersrelaterat våld som får avslag för att Migrationsverket ofta saknar specifik kunskap om mäns våld mot kvinnor och barn och vilka uttryck det hedersrelaterade våldet kan ta sig. Några av dessa kvinnor tvingas leva gömda på grund av felaktiga bedömningar. Regeringen bör därför uppdraga åt Migrationsverket att utvärdera och analysera sina genomförda satsningar med fokus på kvinnors våldsutsatthet.

30. Nationell övervakningsmekanism, punkt 18 (MP)

av Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

En nationell övervakningsmekanism för grundläggande rättigheter bör få tillgång till full övervakning av asylprocesserna och ges tillräckliga resurser för att effektivt kunna bidra till ansvarsutkrävande.

31. Stärkt rättssäkerhet i asylprocessen, punkt 19 (C, MP)

av Martina Johansson (C) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

För att kunna vidta åtgärder för att öka återvändandet måste de asylbeslut som fattas vara korrekta och lagstiftningen vara förutsägbar. Det är centralt att rättssäkerheten under asylprocessen är hög och det är därför positivt att det tillsatts en utredning för att se över rättssäkerheten i asylprocessen. Det är även bra att en utredning har sett över systemet med offentliga biträden. Det har framkommit att vissa biträden inte fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Biträdet har en viktig roll i att garantera att den asylsökande får sina rättigheter tillgodosedda. Vi står därför i huvudsak bakom förslagen i En översyn av vissa frågor om offentliga biträden (Ds 2023:14) och anser att dessa ska beredas vidare.

32. Barn och unga i asylprocessen, punkt 20 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 7–9 och 11–14,
2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–5, 7 och 8 samt
2024/25:3065 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 17 och 18 samt
avslår motionerna
2024/25:133 av Magnus Jacobsson (KD) och
2024/25:1268 av Adrian Magnusson (S).

Ställningstagande

Stark kritik har riktats mot det bristfälliga utrymme som barnkonventionen har getts i utlänningslagen och särskilt fokus har legat på misslyckandet att vid

alla tillfällen se till barnets bästa. Principen om barnets bästa är ett fundament i konventionen som bör genomsyra hur övriga bestämmelser ska tolkas och appliceras. Barnkonventionen måste få fullt genomslag i utlänningslagen. Det innebär bl.a. att barnets situation måste bedömas före föräldrarnas i asyl-ärenden. En utredning bör genomföras om hur myndigheter rent praktiskt ska applicera bestämmelsen om barnets bästa.

Vidare måste det tydliggöras att barn kan utsättas för förföljelse som grundar sig just i att de är barn. De rekommendationer som FN:s barnrättskommitté har gett till Sverige om förföljelse som barn utsätts för måste återspeglas i utlänningslagen, som måste stå i överensstämmelse med barnkonventionen. Regeringen bör återkomma med förslag om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen.

För de ensamkommande barn och unga som söker asyl i Sverige och som är flickor kan flykten i sig och ett liv på egen hand i Sverige utgöra så pass allvarliga hot om de skulle återvända att det bör kunna räknas som skyddsskäl i vissa fall. Migrationsverket bedriver ett utvecklingsarbete när det gäller genusmedveten asylprövning men mycket pekar på att kunskapen om specifika asylskäl för ensamkommande flickor behöver stärkas. Regeringen bör därför utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och specifika asylskäl för gruppen.

Barns rätt till en individuell prövning av deras asylskäl måste också stärkas och därtill måste det s.k. olämplighetsrekvisitet i utlänningslagens paragraf om barnets rätt att komma till tals tas bort, eftersom det utgör ett hinder för att barnets rättigheter ska tillgodoses. Barnets bästa ska utredas och särskilt beaktas i alla fall som rör ett barn, och vid bedömningen av barnets bästa måste hänsyn tas till barnets åsikter. Regeringen bör återkomma med förslag om att stärka barnets rätt att komma till tals i utlänningslagen.

Eftersom barn är extra utsatta är det viktigt att deras asylutredningar prioriteras. Minnen kan både blekna och påverkas. Tiden mellan asylansökan och asylutredning måste därför kortas. En gräns på maximalt två månader från registrering till asylutredning vore att föredra. Regeringen bör återkomma med förslag om en tidsgräns för start av asylutredningar som rör barn. Det bör finnas en ambition att barn alltid ska höras av särskilt utbildade utredare som har tillgång till aktuell landinformation om barns livsvillkor. Även tolkar ska ha särskild kunskap om barn i asylprocessen och barns grundläggande rättigheter. Regeringen bör därför återkomma med förslag om att inrätta barnanpassade utredningsenheter på Migrationsverket.

I dag finns det brister i handläggningen av ärenden där barn söker asyl. Varken lagar och förordningar eller Migrationsverkets egna rättsliga ställningstaganden och andra föreskrifter följs på ett tillfredsställande sätt. Regeringen bör återkomma med förslag om att inrätta en särskild inspektion för att säkerställa att Migrationsverkets rutiner och riktlinjer tillämpas rättssäkert och enhetligt.

Rätten till uppehållstillstånd bedöms utifrån den asylsökandes ålder vid tidpunkten för beslutet, inte tidpunkten för ansökan eller ankomsten till

Sverige. Handläggningstiderna på Migrationsverket har i många fall varit så långa att de som har ansökt som barn har hunnit bli myndiga och därför bedöms som vuxna som söker asyl. Migrationsverkets och domstolarnas långa handläggningstider ska inte innebära en förlust av rättigheter för barn. Beslut om uppehållstillstånd ska därför utgå från ansökningstillfället och inte beslutstillfället när det gäller om personen ska betraktas som barn eller inte.

När ett barn kommer till Sverige som anhörig till en förälder som fått asyl men barnet inte själv har asylskäl har systemet med tidsbegränsade uppehållstillstånd lett till att familjen splittrats igen när barnet fyllt 18 år, om inte barnet hunnit få permanent uppehållstillstånd. För att hantera bl.a. denna situation infördes en humanitär skyddsgrund 2021 genom vilken vuxna som har en särskild anknytning till Sverige kan beviljas uppehållstillstånd. Denna grund måste vara kvar för att inte familjer ska splittras.

18-årsgränsen i utlänningslagen har blivit alltför absolut. Regeringen bör därför göra en översyn av utlänningslagens åldersgränser i syfte att stärka skyddet för de mellan 18 och 21 år, men utan att försämrå rättigheterna och skyddet för de som är under 18 år.

Försörjningskravet vid anhöriginvandring har en rad oavsedda konsekvenser; t.ex. försvåras barnens integration för varje år som går innan de kommer in i den svenska skolan. Det är av central betydelse att barnen inte först behöver vänta kvar i flyktingläger i flera år medan föräldrarna lär sig svenska och letar fast jobb och tillräckligt stor bostad. Eftersom det ofta är män som först tar sig till Sverige leder försörjningskravet och långa väntetider också till att kvinnor och barn hamnar i utsatta situationer och till att fler kvinnor och barn ser sig tvingade att ge sig ut på farliga flyktvägar med livet som insats. Försörjningskravet bör därför avskaffas.

Det finns ungdomar som befinner sig i Sverige men som inte uppfyller tillfälliga lagens krav enligt de s.k. gymnasireglerna. De kan ha sökt asyl i Sverige något senare eller väntat något kortare tid på beslut. Många av dessa har dock fått sin utbildning i Sverige eller arbetar i äldreomsorgen eller inom andra yrken. Detta förhållande bör i större utsträckning beaktas i bedömningen av om de kan beviljas uppehållstillstånd på humanitär grund. Utöver att den humanitära grunden i utlänningslagen behålls bör den därför även stärkas.

Förutsättningarna för ungdomar att få permanent uppehållstillstånd enligt gymnasielagen behöver återställas. Ny praxis från Migrationsöverdomstolen innebär att kraven för permanent uppehållstillstånd måste vara uppfyllda både vid ansökan och när Migrationsverket prövar ansökan. Lagen behöver ändras så att de som omfattas av gymnasireglerna kan beviljas permanent uppehållstillstånd om de uppfyller villkoren när Migrationsverket fattar beslutet. Det finns ungdomar som har fått sina förlängningsansökningar handlagda av Migrationsverket först efter flera år och fått avslag på permanent uppehållstillstånd enbart på grund av att myndigheten inte beviljat deras ansökningar om förlängt tidsbegränsat uppehållstillstånd i tid. Ingen ska förlora rätten till permanent uppehållstillstånd enligt gymnasielagen till följd av olagligt långa handläggningstider. Regeringen bör agera för att detta inte ska kunna hända.

33. Mottagande av asylsökande, punkt 21 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 23 och

avslår motionerna

2024/25:457 av Åsa Karlsson och Isak From (båda S) och

2024/25:2898 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

2016 års ändringar i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. har lett till att fler lever i Sverige utan uppehållstillstånd och under större utsatthet och även lett till negativa konsekvenser för samhället i stort. Den tidigare regeringen tillsatte en utredning som bl.a. skulle se över ändringarna och andra delar av lagen, och det är välkommet. Ändringarna, som innebär att rätten till bistånd enligt lagen upphör för vuxna utlänningar utan barn när ett beslut om avvisning eller utvisning har vunnit laga kraft eller kort tid därefter, bör dock rivas upp omedelbart.

34. Mottagande vid screening- och gränsförfarande, punkt 22 (MP)

av Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Efter flera års förhandlingar har EU enats om en gemensam asyl- och migrationspolitik. EU:s asyl- och migrationspakt består av ett antal olika rättsakter. Under den närmaste tiden kommer arbetet med att genomföra rättsakterna att

pågå i EU:s medlemsstater. Det är oroande att regeringen har meddelat att den svenska migrationspolitiken ska anpassas efter EU:s nya miniminivå. Denna innebär grova kränkningar av människors grundläggande fri- och rättigheter. Screening- och gränsförfaranden innebär att asylsökande ska hållas i förvarslignande asylcenter, något som riskerar att kraftigt begränsa människors grundläggande rättigheter. Goda levnadsförhållanden vid screening- och gränsförfarandet måste garanteras för alla liksom grundläggande rättigheter såsom tillgång till information, tolk, juridisk hjälp, hälso- och sjukvård och utbildning. Regeringen bör se till att säkerställa detta.

35. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 23 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Arber Gashi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 12 och

avslår motionerna

2024/25:24 av Magnus Jacobsson (KD),

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 15 och 16 samt

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 10 och 21.

Ställningstagande

Sverige behöver förbereda sig på att de ukrainska flyktingarna kommer att stanna under en längre tid. Vilka anpassningar som behöver göras för att deras vistelse och tillfälliga skydd i Sverige ska bli så bra som möjligt bör ses över – både för flyktingarnas och för det svenska samhällets skull.

36. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 23 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 15 och 16 samt

avslår motionerna

2024/25:24 av Magnus Jacobsson (KD),

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 12 och

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 10 och 21.

Ställningstagande

Aktiveringen av massflyktsmekanismen var bra, men det har blivit uppenbart att de villkor som massflyktingarna levt under varit otillräckliga. Regeringen bör tillsätta en utredning som ser över vilka rättigheter den som omfattas av massflyktsdirektivet ska ha om direktivet aktiveras igen.

De som omfattas av massflyktsmekanismen beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd omgående och har samma rättigheter som en asylsökande. Det innebär att de under mycket lång tid måste leva på den dagersättning som asylsökande får under en begränsad tid. Ersättningen för de som har flytt från Ukraina måste därför höjas.

37. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 23 (MP)

av Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 10 och 21 samt

avslår motionerna

2024/25:24 av Magnus Jacobsson (KD),

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 15 och 16 samt

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 12.

Ställningstagande

Majoriteten av flyktingarna från Ukraina lever under fattigdomsgränsen. Dagersättningen för asylsökande har inte höjts på snart 30 år och utgör bara ca 60 procent av vad som anses vara existensminimum. Dagersättningen måste höjas.

38. Spårbyte för massflyktingar, punkt 24 (C, MP)

av Martina Johansson (C) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 18.

Ställningstagande

Eftersom massflyktsdirektivet inte ger rätt till permanent uppehållstillstånd borde den som har ett arbete få byta spår och bli arbetskraftsinvandrare i syfte att kunna stanna i Sverige permanent.

39. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 25 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Arber Gashi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 11 samt
avslår motionerna
2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 10, 22 och 24,
2024/25:2379 av Arin Karapet (M),
2024/25:2719 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2024/25:2871 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 12,
2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 6, 7 och 12 samt
2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

Den förra regeringen vidtog åtgärder för att öka återvändandet av personer med avlägsnandebeslut. Bland annat antogs ett återvändandemål, som innebar

att återvändandet skulle öka med 50 procent 2023 jämfört med 2021. Regeringen har valt att ta bort det antagna målet för återvändandeverksamheten. Därmed saknar berörda myndigheter tydliga mål att arbeta mot. Arbetet med återvändande behöver intensifieras och det bör finnas fler tydliga målsättningar för återvändandeverksamheten.

En förutsättning för ett effektivt återvändandearbete är att det etableras bättre samarbeten med tredjeländer. Det är viktigt att i viss utsträckning kunna villkora bistånd med vissa krav på att landet tar emot sina egna medborgare. Men det är också viktigt att Sverige bedriver ett aktivt arbete i samarbete med de länder som ska återta sina medborgare. Att enbart fokusera på att straffa med bl.a. minskat utvecklingsbistånd är ohållbart. Sverige behöver lära av de länder som har vidtagit lyckade åtgärder på plats. Till exempel har Norge ett system med sambandspersoner på plats som bidrar till att förbättra kommunikationen och öka förståelsen för den norska politiken.

40. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 25 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 10, 22 och 24,

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 6, 7 och 12 samt

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9 och

avslår motionerna

2024/25:2379 av Arin Karapet (M),

2024/25:2719 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:2871 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 12 och

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 11.

Ställningstagande

Det bästa sättet att öka viljan att återvända frivilligt är positiva incitament, såsom att utöka återetableringsstödet och ge behovsanpassad rådgivning och riktade stödinsatser till särskilt utsatta grupper. Att förbereda de som ska återvända både materiellt och psykosocialt underlättar återvändandet och bör vara vägledande i samarbeten och avtal med andra länder i stället för hot om indraget utvecklingsbistånd. Vidare skulle en politik som karaktäriseras av effektiva och rättssäkra asyprocesser med korta handläggningstider leda till beslut

som accepteras i högre grad, och även till svagare anknytning till Sverige, vilket i sin tur skulle underlätta återvändandearbetet och samtidigt få migrationspolitikens mål att samverka. Det behövs även bl.a. en bättre kommunikationsstrategi mellan migranter och myndigheter, och återintegrationsprogram behöver anpassas efter individens behov. Regeringen bör åter komma med en strategi för återvändandepolitiken som bygger på erfarenheter av vad som fungerar och där migrationspolitikens mål samverkar.

Vissa personer som har fått avslag på sin ansökan om asyl kan inte återvända. Utredningsbetänkandet Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription (SOU 2017:84) visar att kraven på individen att bevisa att det finns praktiska hinder för återvändande är orimligt höga. De hamnar i en situation där de varken omfattas av svenska skyddsnet och rättigheter eller kan utvisas. Livet för en sådan person präglas i hög grad av ovisshet och utsatthet. Inte minst gäller detta för barn som är födda i Sverige och har bott här hela livet. Utredningen föreslår bl.a. att den vars avvisnings- eller utvisningsbeslut inte kan verkställas av skäl som ligger utanför individens kontroll ska beviljas uppehållstillstånd. Utredningen föreslår också att frågan om statslösa rättsliga ställning utreds vidare. Regeringen bör återkomma med förslag utifrån utredningsbetänkandet.

Utlänningslagen går alltid före lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) vid en lagkollision. I flera fall har detta inneburit att beslut har fattats om att utvisa barn som har tvångsomhändertagits tillsammans med de föräldrar som förvaltningsrätten konstaterat saknar förmåga att tillgodose barnens behov. Denna ordning bör ses över för att Sverige ska leva upp till skyldigheterna i förhållande till barnens bästa. Regeringen bör återkomma med förslag om att utvisningar av tvångsomhändertagna barn förutsätter godkännande av socialnämnden.

Förutsättningarna för att sätta en individ i förvar bör tydligt regleras i lag, så att det endast används när det är strikt nödvändigt och under så kort tid som möjligt. I enlighet med barnkonventionen ska barn aldrig placeras i förvar. Vidare bör alla som överklagat ett beslut om att återvända få stanna till dess att ärendet avgjorts slutligt. Regeringen bör återkomma med förslag om detta.

41. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 25 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 12 och

avslår motionerna

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 10, 22 och 24,

2024/25:2379 av Arin Karapet (M),

2024/25:2719 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:2871 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 11,

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 6, 7 och 12 samt

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

En migrationspolitik som kombinerar medmänsklighet med ordning och reda förutsätter att den som fått avslag på sin asylansökan återvänder till sitt hemland. I dag är det inte tillräckligt många personer som återvänder efter att ha fått ett avslagsbeslut. Ytterligare åtgärder behöver därför vidtas för att ett effektivt, sammanhållet och humant återvändande ska komma på plats. Fotboja kan vara ett alternativ till förvar. Förslagen i betänkandet Förbättrad ordning och säkerhet vid förvar (SOU 2024:5) bör beredas vidare, eftersom situationen på förvaren behöver förbättras. Bilateral avtal med tredjeländer kan stärka incitamenten för länder som vägrar ta emot sina medborgare. Det bör också föreslås en lösning för de personer som får ett utvisningsbeslut, men som av orsaker de inte själva kan påverka inte kan återvända till hemlandet. Det behövs också en översyn av om återvändandet kan individualiseras i högre utsträckning och om ökad kunskap om asylprocessen kan underlätta återvändandet. Regeringen bör vidta åtgärder för att uppfylla detta.

42. Straff, punkt 26 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1 och 2 samt

avslår motion

2024/25:33 av Torsten Elofsson (KD).

Ställningstagande

Principen om den reglerade invandringen måste värnas. Därför bör bestämmelserna om straff för illegal vistelse skärpas i Sverige. Det är därutöver inte rimligt att den som döljer en utlänning utan vinstsyfte inte kan straffas. Den som döljer en utlänning eller genom någon annan åtgärd uppsåtligt hjälper utlänningen att olovligt uppehålla sig i Sverige eller i en annan medlemsstat bör därför kunna dömas för brott även om det inte görs i vinstsyfte. Straffet för detta brott bör även skärpas.

43. Svenskt medborgarskap, punkt 27 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Arber Gashi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 14 och
avslår motionerna

2024/25:1695 av Tomas Eneroth och Monica Haider (båda S),

2024/25:1764 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 1–3 och

2024/25:2720 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

Tidigare besparingskrav har lett till personalneddragningar hos Migrationsverket, vilket har fått effekten att handläggningstiderna för olika typer av medborgarskapsärenden har förlängts kraftigt. Även om Migrationsverkets anslag har ökat behöver regeringen fokusera på att få myndigheten att minska handläggningstiderna.

44. Svenskt medborgarskap, punkt 27 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1764 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1–3 och

avslår motionerna

2024/25:1695 av Tomas Eneroth och Monica Haider (båda S),

2024/25:2720 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 14.

Ställningstagande

Omkring 70 000 personer om året blir svenska medborgare och arbetsbördan som har lagts på Migrationsverket har medfört brister i ärendehantering. Sammantaget finns ett stort behov av att tillfälligt stoppa möjligheten att både ansöka om och beviljas medborgarskap. Ett sådant moratorium bör gälla åtminstone fram till dess att bättre rutiner för uppföljning, kontroll och kvalitetssäkring av fattade beslut och ny lagstiftning har kommit på plats i syfte att stärka medborgarskapets värde.

År 2001 infördes en möjlighet att bli svensk medborgare oavsett om man också har andra medborgarskap. Olika problem följer med detta. Ursprungslandet kan t.ex. bedriva underrättelseverksamhet med hjälp av sina medborgare eller utöva påtryckningar, och då är det dubbla medborgarskapet en riskfaktor. Sverige kan svårtigen känna till om personen har blivit medborgare i ett annat land. Detta är ett av flera problem som Säpo har uppmärksammat. Ett sätt att förenkla arbetet med detta skulle vara att individen blir skyldig att anmäla till en myndighet om han eller hon har blivit medborgare, eller har upphört att vara medborgare, i ett annat land. En sådan anmälningsplikt skulle också tydliggöra ett krav på transparens hos individen och vikten av att vara öppen i sådana frågor.

Vidare bör flerfaldigt medborgarskap förbjudas i vissa fall. Det bör handla om de länder som är fientligt inställda till Sverige, eller som bedrivit spioneri, sabotage och omstörtande verksamhet här i riket. Regeringen bör som ansvarig för utrikespolitiken besluta vilka stater som ska omfattas.

Dessa frågor om flerfaldiga medborgarskap bör utredas vidare.

45. Barns medborgarskap, punkt 28 (MP)

av Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 27 och
2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 24 och
avslår motion
2024/25:1013 av Kerstin Lundgren (C).

Ställningstagande

Statslösa saknar många av de rättigheter som svenska medborgare tar för givet, såsom att öppna bankkonto och köpa bostad. Att som statslös bli svensk medborgare är invecklat och försätter människor i utsatta situationer. Ett statslöst barn som kommer till Sverige måste först beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd vid två tillfällen för att sedan ansöka om permanent uppehållstillstånd. Det måste underlättas för barn som är statslösa, saknar uppehållstillstånd, är födda utomlands eller har okänt medborgarskap att bli svenska medborgare.

Det är positivt att det numera krävs samtycke från ett barn som berörs av en befrielse från svenskt medborgarskap. Regeringen bör dock säkerställa att de utredningar och genomlysningar som gjorts av myndigheters rutiner och handläggning av bortförandeärenden följs upp och leder till förbättringar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:24 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur massflyktsdirektivets upphörande skulle påverka ukrainare som bor och verkar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:33 av Torsten Elofsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överträdelse av återreseförbud ska omfattas av påföljd likt 20 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:133 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av vilken inverkan barnkonventionen samt annan lagstiftning avseende barn har haft vid prövning av migrationsärenden och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:457 av Åsa Karlsson och Isak From (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över nivåerna på dagersättning för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:515 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om utvisning vid brott ska regleras i förordning i stället för domstolars godtycke och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:810 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska fatta de beslut som krävs för att personal som arbetat för de svenska styrkorna i Afghanistan och deras familjer ska få skydd i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:953 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att förändra EU:s migrationspakt i syfte att skapa ett regelverk som värnar asylrätten och grundläggande mänskliga rättigheter samt fördelar ansvaret jämnare mellan EU:s medlemsländer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör söka samarbete med de stater som vill ha en mer välkomnande och human migrationspolitik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att vidarebosättningsförordningen inte används för att sluta avtal liknande det mellan EU och Turkiet eller s.k. humanitarian admission programmes och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom EU och FN:s flyktingorgan (UNHCR) bör agera för en snabb evakuering och vidarebosättning av flyktingar och asylsökande från Libyen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör agera inom EU för att underlätta för människor som flyr från Afghanistan att få skydd i Europa och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land, såväl som inom EU och FN, bör motverka alla beslut som innebär att asylrätten och flyktingars mänskliga rättigheter kränks, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att de skyddssökande på de grekiska öarna vidarebosätts inom EU och att förhållandena i lägren förbättras kraftigt under tiden och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU bör verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder och för att visumkrav inte ska användas för att stänga ute flyktingar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU möjliggör införande av asylvisum, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU bör verka för att transportörsansvaret avskaffas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1013 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en ändring i 14 § medborgarskapslagen så att rätten att behålla sitt medborgarskap inte ska kräva ansökan före 22-årsdagen utan att medborgarskapet i stället ska kunna upphävas först efter ansökan för ”barn”

som lever utomlands när de fyller 22 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1115 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en utredning om att införa regel om att brottsregister ska kontrolleras i alla ärenden hos Migrationsverket och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1268 av Adrian Magnusson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge familjehemsplacerade barn rätt till eget ombud vid asylprocesser och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1294 av Staffan Eklöf (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en sanningskommission om den tidigare förda migrationspolitiken och händelseförloppet i samhället knutet till denna, enligt motionens intentioner, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1695 av Tomas Eneroth och Monica Haider (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att effektivisera medborgarskapsprocessen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1710 av Jamal El-Haj (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra utredningen om bristandeandel och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1763 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen om första säkra land och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om första-säkra-land-principen inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mottagande utanför EU och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en anmälningsskyldighet vid utlandsvistelse för skyddsbehövande och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1764 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot flerfaldigt medborgarskap i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anmälningsskyldighet för flerfaldiga medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1765 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestraffa illegal migration och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera undangömmandet av illegala migranter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avtal för utvisningar av utlänningar till säkra tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra en anmälningsskyldighet avseende upplåtelse av bostad till vissa utlänningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra en anmälningsskyldighet avseende anställning av en utlänning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar kring främlingspass och resedokument och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav för att erhålla ställning som varaktigt bosatt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdraga åt Migrationsverket att utvärdera och analysera sina genomförda satsningar med fokus på kvinnors våldsutsatthet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1930 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagändringarna om anhöriginvandring med anledning av proposition 2023/24:18 bör rivas upp och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagändringarna om uppehållstillstånd av humanitära skäl med anledning av proposition 2023/24:18 bör rivas upp och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att återgå till utlänningslagen som den såg ut innan begränsningslagen trädde i kraft och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen vid en återgång till utlänningslagens lydelse före den 20 juli 2016 bör återkomma med förslag på översyn av lagen och nödvändiga övergångsbestämmelser och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som levt i Sverige under en längre tid oavsett tidigare uppehållsrättslig status och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en översyn av utlänningslagens åldersgränser och vilka konsekvenser de har i syfte att stärka skyddet för dem mellan 18 och 21 år och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att i utlänningslagen stärka barnets rätt att komma till tals och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att utvisningar av tvångsomhändertagna barn förutsätter godkännande av socialnämnden och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om inrättande av barnanpassade utredningsenheter på Migrationsverket och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en tidsgräns för start av asylutredningar som rör barn och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om inrättande av en särskild inspektion för att säkerställa att Migrationsverkets rutiner och riktlinjer

- tillämpas rättssäkert och enhetligt och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och specifika asylskäl för gruppen och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka skyddet för hbtqi-personer i asylprocess och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att Migrationsverket kan erbjuda tolkar med hbtqi-kompetens och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över rättssäkerheten inom asylprocesser och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett borttagande av 18-årsregeln i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett återinförande av sista länken-bestämmelsen i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en strategi för återvändandepolitiken som bygger på erfarenheter av vad som fungerar och där migrationspolitikens mål samverkar, enligt beskrivningen i motionen, och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 2016 års ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ska rivas upp och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag utifrån Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription (SOU 2017:84) och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2118 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga avslag på asylansökan och utvisning om man begår brott under tiden man är asylsökande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2379 av Arin Karapet (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överföra Migrationsverkets förvarsverksamhet till gränspolisen för att renodla myndigheternas uppdrag och effektivisera återvändandet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2408 av Magnus Resare (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge uttryck för regelverket kring utvisning vid fängelsedom som påföljd i brottsbalken samt att huvudregeln alltid ska vara utvisning vid fängelsestraff för utländska medborgare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att fler brott än i dag ska omfattas av livstids utvisning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn som olovligen förts ut ur landet inte automatiskt ska utskrivras från folkbokföringen och förlora sina svenska medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ingen ska utvisas för att den lämnar en relation som bygger på hedersförtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2619 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla återvändningsbidraget och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra ett system för att i akuta situationer bidra till snabb evakuering av journalister och andra röstbärare och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2718 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att genomföra DNA-analys för att säkra släktskap vid anhöriginvandring och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2719 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra det obligatoriskt att genomföra PCR-test i situationer som så kräver för att exempelvis kunna genomföra utvisningar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2720 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för hur ett språktest kan utformas och införas som en del i att erhålla svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2871 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till avtal om mottagande med länder där vi i dag inte har avtal för att underlätta hantering vid utvisning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2898 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra villkoren för vilken mat som ska eller får serveras på Sveriges boenden för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2908 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ytterligare korta ned väntetiderna för de som kommer till Sverige så att de så snabbt som möjligt ska kunna ta ett jobb och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska vara drivande i att EU ska ta emot fler kvotflyktingar och att det tas fram en strategi för att uppmuntra och stärka incitamenten för EU-länder att ta emot kvotflyktingar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagliga sätt som är långsiktigt hållbara för att ge skyddsbehövande skydd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska ta fram en strategi för sök- och räddningsinsatser på Medelhavet med utgångspunkt i att människor i första hand ska få skydd genom säkra och lagliga vägar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att hanteringen av asylansökningar vid EU:s yttre gräns är

- rättssäker och att Sverige och EU-kommissionen säkerställer detta genom kontinuerlig uppföljning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla EU-länder ska ta gemensamt ansvar för asylsökande som söker skydd i unionen och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i de fall avtal eller överenskommelser mellan EU och tredjeland för att kontrollera migration sluts, bör demokratiska principer, grundläggande mänskliga rättigheter, principen om non-refoulement, asylrätten och ett värdigt mottagande värnas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn ska kunna beviljas uppehållstillstånd om det finns särskilda ömmande omständigheter och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rättssäkerheten i asylprocessen och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s asylbyrå ska få i uppdrag att se över hur EU-ländernas bedömningar av säkerhetsläget i konfliktdrabbade länder ska bli mer likvärdiga för att säkerställa att asylsökande får samma beslut oavsett vilket land asylansökan ska lämnas in i, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återvändandet av personer som fått avslag ska vara effektivt, sammanhållet och humant och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en informationsplikt, utan straffansvar, mellan vissa statliga myndigheter i fråga om personer som inte har rätt att vistas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera arbetet med att identifiera personer som är en risk för rikets säkerhet i migrationsärenden och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över vilka rättigheter den som omfattas av massflyktsdirektivet ska ha om direktivet aktiveras igen och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att höja dagersättningen för massflyktingar som flytt från Ukraina och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de personer som beviljats uppehållstillstånd som massflykting ska ges en möjlighet att stanna kvar i Sverige permanent och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alternativt skyddsbehövande ska undantas försörjningskravet för familjeåterförening under de tre första månaderna efter beviljat uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska driva på för att EU vidtar åtgärder för att lösa problematiken med att unionens medlemsländer säljer medborgarskap till tredjelandsmedborgare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det skyndsamt bör skapas hållbara och långsiktiga lösningar både globalt och på EU-nivå för att trygga framtiden för klimatflyktingar, i och med att antalet människor i världen som drabbas av klimatförändringar kommer att öka och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om angiverilagar och om att välfärdens anställda ska undantas från dessa och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa språk- och samhällskunskapskrav för att få ett permanent uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet med återvändande och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera bättre samarbeten om återtagande med tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ordnat mottagande av ukrainare på flykt undan Putins krig och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att korta handläggningstiderna hos Migrationsverket och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begreppet bristande vandel i lagstiftning som rör migration och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att informationsplikten inte ska gälla i verksamheter där det finns en rätt

till utbildning eller hälso- och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att informationsplikten i övrigt bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3043 av Jacob Risberg m.fl. (MP):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa visumfriheten till Sverige för israeliska bosättare och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3050 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte införa anmälningsplikt för offentliganställda och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3051 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ha en migrationspolitik som skapar säkra och lagliga vägar till EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom migrationspolitiken säkerställa en fungerande och rättvis fördelning av ansvar som utgår från människors säkerhet och grundläggande fri- och rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätthålla rättssäkerheten och respektera rätten att söka asyl och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ge ett humant och rättssäkert skydd till människor som behöver fly krig och förföljelse, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att människor på flykt ska ha rimliga chanser att söka och få skydd och goda förutsättningar att etablera sig i samhället och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förutsättningarna för att sätta en individ i förvar tydligt bör regleras i lag, så att det endast används när det strikt är nödvändigt och under så kort tid som möjligt, och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i enlighet med barnkonventionen ska barn aldrig placeras i förvar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att goda levnadsförhållanden vid screening- och gränsförfarandet måste garanteras för alla och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till information, tolk, juridisk hjälp, hälso- och sjukvård och utbildning vid screening- och gränsförfarandet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör undvika tillämpningen av påskyndade gränsförfaranden i nationell rätt och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte bör acceptera konceptet med tredje länder och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska se till att alla som överklagat ett beslut om att återvända får stanna tills dess att ärendet slutgiltigt avgjorts, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell övervakningsmekanism för grundläggande rättigheter bör få full tillgång till att övervaka asylprocesserna och ges tillräckliga resurser för att effektivt kunna bidra till ansvarsutkrävande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett utökat kvotflyktingsystem och regler om vidarebosättning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge fler möjligheter att ta emot skyddsbehövande genom familjeåterförening eller arbetskraftsinvandring eller som studenter och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett system med humanitära visum inom EU och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för anhöriginvandring bör underlättas i nationell lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla som beviljas uppehållstillstånd i Sverige ska ha rätt och möjlighet att återförenas med sin familj och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se ökade möjligheter till omplacering av asylsökande och ett avskaffande, eller åtminstone försvagande, av förstalandsprincipen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnkonventionen ska få fullt genomslag i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid alla tillfällen ha barnets bästa i centrum och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnspecifika asylskäl och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka asylsökande barns rätt att återförenas med sina föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte splittra familjer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut gällande uppehållstillstånd ska utgå från ansökningstillfälle och inte beslutstillfälle när det gäller om personen ska betraktas som barn eller inte, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att unga personer med stark anknytning till Sverige ska ges större möjligheter till uppehållstillstånd i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra de förslag som lagts fram i SOU 2017:84 gällande praktiska verkställighetshinder och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja dagersättningen för asylsökande och ukrainska flyktingar som får skydd enligt massflyktsdirektivet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjd dagersättning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra permanenta uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheten för barn som saknar uppehållstillstånd, barn födda utomlands och barn med okänt medborgarskap att bli svenska medborgare och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte införa angiverisystem och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3065 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdatering av nya gymnasielagen och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ingen ska förlora rätten till permanent uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen till följd av att Migrationsverket haft olagligt långa handläggningstider och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3098 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utländska medborgare som gör sig skyldiga till grovt sabotage mot blåljusverksamhet ska dömas till utvisning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3152 av Josefin Malmqvist (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att underlätta utvisning ur landet i de fall gärningsmannen saknar svenskt medborgarskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prostitution aldrig ska vara grund i någon vandelsprövning eller anses vara brist i levnadssätt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av att skolpersonal undantas från anmälningsplikt gällande papperslösa barn och unga och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anmälningsplikt avseende barn, elever och studenter som befinner sig i landet utan tillstånd inte ska genomföras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.